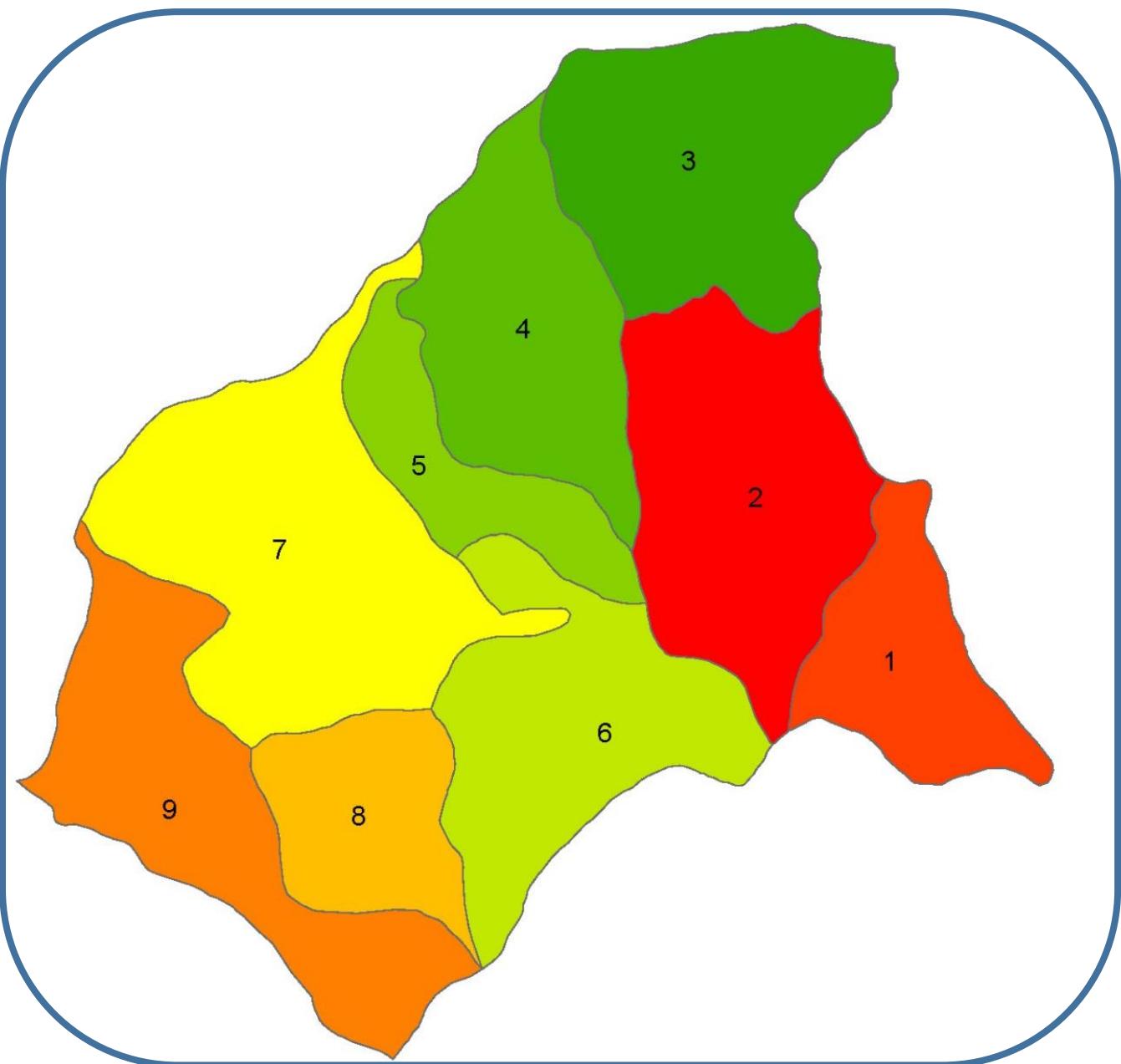

खानेपानी, सरसफाई तथा स्वच्छता योजना प्रतिवेदन

स्याङ्जा
जिल्ला

तयार गर्ने :
गाउँ विकास समितिको कार्यालय, आरुचौर
तयार गरिएको मिति : २०७२

आरूचौर गा.वि.स., स्याड्जाको

गाउँ विकास समिति स्तरीय

खानेपानी, सरसफाई तथा स्वच्छता योजना

अन्तिम प्रतिवेदन

गाविस वास योजना (२०७२-२०७६)

V-WASH Plan (2072-2076)

२०७२

विषयसूची

खण्ड एक : परिचय	4
1.१ पृष्ठभूमि	4
1.२ उद्देश्य.....	5
1.३ गाविस वास योजनाका उद्देश्यहरु	5
1.४ पद्धति:	5
खण्ड दुई : आरूचौर गा.वि.स.को परिचय, खानेपानी र सरसफाईको अवस्था तथा योजनाहरू	7
2.१ सामान्य परिचय	7
2.२ सामाजिक अर्थिक विशेषताहरू	7
2.२.१ घरघुरी सम्बन्धी जानकारी	7
2.२.२ शिक्षा र साक्षरता	8
2.२.३ स्वास्थ्य सेवा तथा रोगहरू	9
2.३ संस्थागत क्षेत्र.....	10
2.३.१ गा.वि.स. मा उपलब्ध जनशक्तिको तुलनात्मक विवरण.....	10
2.१ साधारण परिचय.....	11
3.१.१ खानेपानीका स्रोतहरूको विश्लेषण	11
3.१.२ स्रोतमा भएका विवादहरू	12
3.२ आरूचौर गा.वि.स.मा खानेपानी आपूर्ति.....	12
3.२.१ खानेपानी सेवा पुरोको क्षेत्र	13
3.२.२ खानेपानीको सुविधास्तर र कठिनता	16
3.२.३ विद्यमान खानेपानीको योजनाहरूको अवस्था.....	17
3.२.४ सम्भावित खानेपानी आपूर्तिका विकल्पहरू	19
3.३ स्वच्छता र सरसफाई.....	20
3.३.२ गाविसमा सरसफाईको अवस्था	21
3.३.३ सार्वजनिक र संस्थागत शौचालय	22
3.३.४ खानेपानी आपूर्तिका लागि प्रस्तावित योजनाहरू	23
3.३.५ जलवायु परिवर्तन अनुकूलन तथा प्रकोप जोखिम न्यूनीकरण	24
3.४ स्याङ्गजा जिल्लाको वर्षात तथा तापक्रम	27
3.५ विस्तृत क्रियाकलापहरू सहित पहिलो वर्षको योजना	29

खण्ड एक : परिचय

१.१ पृष्ठभूमि

गुणस्तरीय खानेपानी तथा सरसफाईका सुविधाहरु मानिसका अधिकार हुन । खानेपानी, सरसफाई तथा स्वच्छता क्षेत्रको विकासले व्यक्तिको स्वास्थ्य र स्वस्थ कामदारहरुमा सकारात्मक असर पार्दछ भने अन्य उत्पादनशील क्षेत्रको विकासमा मद्दत पुऱ्याउँदछ । सुरक्षित खानेपानी र स्वच्छताको राम्रो बानीले क्रमशः पानीजन्य रोगको नियन्त्रण र उक्त रोगको उपचारका लागि लाग्ने खर्चमा समेत कमी ल्याउँदछ । ग्रामीण क्षेत्रमाघैरैजसो रोगहरु दुषित खानेपानी र न्यून सरसफाईको कारणले गर्दा लाग्ने गर्दछन् ।

ग्रामीण खानेपानी तथा सरसफाई नीति २०६२ अनुसार सम्पूर्ण जनतालाई २०१७ ई.सं. सम्ममा खानेपानी र सरसफाईका सुविधा पुऱ्याउने लक्ष्य रहेको छ । खानेपानी र सरसफाईमा नेपाल सरकारका तर्फबाट हुने लगानी तथा पहुँचको लक्ष्य २०१७ प्रमुख रूपमा बीस वर्षे रणनीती र राष्ट्रिय खानेपानी योजना (२०१२-२०१७) द्वारा निर्देशित रहेको छ । स्थानीय स्वायत्त शासन ऐन, २०५५ ले स्थानीय (अधिकारवाला र कार्यालयहरु) पदाधिकारीहरुलाई बढीभन्दा बढी जिम्मेवारी सुमिपएर विकेन्द्रिकरणलाई अझ बलियो बनाउन खोजेको छ । गाविस वास योजनाले गाविसलाई उक्त लक्ष्य हासिल गर्नको लागि निर्देशन र मार्गदर्शन प्रदान गर्दछ । समुदाय, वार्ड, गाविस र जिल्लालाई खुल्ला दिसा मुक्त घोषणा गर्नु वास कार्यक्रमको पहिलो र प्रमुख लक्ष्य हो र उक्त क्षेत्रलाई सरसफाई र स्वच्छताको आनीबानीमा पूर्ण परिवर्तन गराउनु अन्तिम लक्ष्य हो ।

गाविस वास योजनाको विकास खानेपानी तथा सरसफाईको माग र आपूर्तिको बैज्ञानिक विधि र सामुदायिक सहभागिताद्वारा यसको प्रभावकारी उपयोग गरी खानेपानी योजनाहरुको कार्यान्वयनको आधारमा उत्तम नतिजा प्राप्त गर्नको लागि उपयुक्त योजना निर्माण गर्नु हो । गाविस वास योजना सहभागितात्मक, तलदेखि माथिल्लो तहसम्म जाने र आंशिक माथिबाट तल भर्ने योजना प्रक्रियाको उपज हो ।

समुदायले सहभागितात्मक रूपमा तर्जुमा गरेको योजनाले मात्र समुदायका वास्तविक आवश्यकताको पहिचान गर्न सक्दछ भन्ने अभिप्रायका साथ खानेपानी, सरसफाई तथा स्वच्छताको क्षेत्रमा गरिने बाह्य सहयोग वास्तविक आवश्यकता भएको वर्गमा पर्दछ, जसले स्थानीय सरकारको खानेपानी, सरसफाई तथा स्वच्छता योजना तर्जुमा र कार्यान्वयन गर्ने क्षमतालाई विकास गरी सन् २०१७ को नेपाल सरकारको लक्ष्य पुरा गर्न सहयोग गर्दछ ।

वास्तविक रूपमा सेवाविहीन, जसले हालसम्म खानेपानी कार्यक्रमको लागि कुनै पनि बाह्य सहयोग प्राप्त गरेका छैनन् त्यस्ता क्षेत्रमा मात्र बाह्य सहयोग केन्द्रीत गरी दुर्गम तथा सेवाविहीनहरु छनौट गरी सोहि वमोजिमको योजना तर्जुमा गरी बाह्य सहयोग परिचालन गर्न यसले मद्दत गर्दछ । गाविसहरुको हालको

खानेपानी, सरसफाई तथा स्वच्छताको वस्तुस्थिति र सेवा पुग्न बांकी रहेका क्षेत्रमा अतिरिक्त स्रोतको खोजी गरी वा आफ्नै स्रोत समेत परिचालन गरि खानेपानी, सरसफाई तथा स्वच्छता योजनाको कार्यन्वयन गर्नुपर्णे भएकोले खानेपानी, सरसफाई तथा स्वच्छता योजना तयारीका लागि जिल्ला विकास समिति, गाविस स्तरीय खानेपानी, सरसफाई तथा स्वच्छता समन्वय समितिको सहजीकरण र गाउँ विकास समितिको नेतृत्वमा गाविसस्तरीय खानेपानी, सरसफाई तथा स्वच्छता योजना तयार गरिएको छ ।

१.२ उद्देश्य

गाविस वास योजनाको उद्देश्य वासका सुविधाहरुको स्तरोन्नति र विद्यमान तथा लक्षित आधारशिला तयार गर्नु हो । गाविसको निर्देशन र सहयोगमा समुदायद्वारा तयार तथा सबैले स्वीकार गर्ने भएकोले गाविस वास योजनाले स्थानीय माग र उत्तरदायित्वको प्रष्ट किटान गर्दछ ।

गाविस वास योजनाले गाविसमा विद्यमान प्रयोगमा रहेका पानीका श्रोतहरुको पहिचान गर्ने र घरायसी प्रयोजनका लागि साथै स्वच्छता र सरसफाईका आनीबानीमा पूर्ण परिवर्तनको अवस्था हासिल गर्नका लागि उक्त श्रोतहरुको बौद्धिक, समतामूलक र दिगो एकिकृत योजना निर्माण गर्दछ ।

१.३ गाविस वास योजनाका उद्देश्यहरु

- खानेपानीका श्रोतहरु र विद्यमान खानेपानी तथा सरसफाई सम्बन्धित संरचना सुविधाहरुको सूची तयार गर्ने,
- सम्भावित खानेपानी आपूर्ति, स्वच्छता र सरसफाई, र पोषण तथा आयआर्जन सम्बन्धी क्रियाकलापहरुको पहिचान र प्राथमिकताक्रम निर्धारण गर्ने,
- गाविस स्तरीय रणनीतिक र वार्षिक वास योजना तया गर्ने,
- खानेपानी, सरसफाई र स्वच्छताको आधाररेखा तयार गरि खानेपानी, सरसफाई र स्वच्छतामा शत प्रतिशत लक्ष्य निर्धारण गर्ने (शत प्रतिशत खुल्ला दिसा मुक्त र आनीबानी परिवर्तन)
- स्वच्छता र सरसफाईको आनीबानीमा स्थायी परिवर्तनको लागि प्रवर्द्धन गर्ने,
- गाविस वास योजनालाई अन्तरसम्बन्धित विषयको रूपमा अन्य विकासका योजनाहरुमा पनि समावेश गर्ने,

१.४ पद्धति:

गाउँस्तरीय खानेपानी, सरसफाई तथा स्वच्छता योजना तयारी कार्यको लागि निम्न वमोजिमको क्रियाकलाप गरिएको थियो ।

क्र.सं.	क्रियाकलापको नाम	समय अवधि	कैफियत
१	भिवास योजना निर्माण अभिमुखिकरण	४ दिन	जिल्लास्तरमा
२	गाविसस्तरीय भिवास योजना अभिमुखिकरण	१ दिन	गाविसस्तरमा
३	वडास्तरीय कार्यको लागि तयारी तथा अभिमुखिकरण	३ दिन	वडास्तरमा
४	पछाडी पारिएका महिलाहरूको क्षमता विकास तालिम	२ दिन	गाविसस्तरमा
५	पछाडी पारिएका दलित, जनजातिहरूको क्षमता विकास तालिम	२ दिन	गाविसस्तरमा
६	वडास्तरीय सामाजिक/प्राविधिक अध्ययन	९ दिन	वडास्तरमा
७	भिवाससिसि पुर्नगठन	१ दिन	गाविसस्तरमा
८	तथ्यांकको प्रारम्भिक विष्लेशण तथा योजना तर्जुमा पूर्व तयारी	२ दिन	गाविसस्तरमा
९	गाविसस्तरीय योजना तर्जुमा कार्यशाला	२ दिन	गाविसस्तरमा
१०	भिवासयोजना ड्राफ्ट तयारी र भिवाससिसि वाट पारित	१ दिन	गाविसस्तरमा

उपरोक्त क्रियाकलापहरूमध्ये सहजकर्ताको तालिम व्यवस्थापन जिविस र समैजिक तथा प्राविधिक परिचालनकासाथै प्रतिवेदन लेखन कार्यको संयोजन खुर्कोट युवा क्लबले गरेको छ, भने बाँकी क्रियाकलापहरू सहजकर्ताको सहयोगमा गाउँ विकास समिति, गाविस स्तरीय खानेपानी सरसफाई तथा स्वच्छता समन्वय समिति र वडा नागरिक मञ्चले आयोजना गरेका थिए ।

समग्र वास योजना निर्माण कार्यको अगुवाईगाविसले गरेको थियो जसको लागि गाविसलाई सामाजिक तथा प्राविधिक सहयोग कार्य उपलब्ध गराइएको थियो ।

खण्ड दुई : आरूचौर गा.वि.स.को परिचय, खानेपानी र सरसफाईको अवस्था तथा योजनाहरू

२. आरूचौर गा.वि.स.को पार्श्वचित्र

२.१ सामान्य परिचय

नेपालको पश्चिमाञ्चल विकास क्षेत्र अन्तर्गत गण्डकी अञ्चलको स्याड्जा जिल्ला अन्तर्गत निर्वाचन क्षेत्र नं. १ मा पर्ने आरूचौर गा.वि.स. जिल्लाको पश्चिमी भागमा अवस्थित छ। नागडाँडा, स्याड्जा बजार र हेलु बजारबाट कमसेकम चारवटा बाटो भएर जीप, बसजस्ता सवारी साधन प्रयोग गरी पुग्न सकिने यस गा.वि.स.मा अहिलेसम्म पक्की सडकको पहुँच भने पुग्न बाँकी नै छ।

यस गा.वि.स. को पुर्वमा स्याड्जा जिल्लाकै पञ्चमूल गाविस, पश्चिम र उत्तरमा पर्वत जिल्ला, र दक्षिणमा स्याड्जा जिल्लाकै रापाकोट गा.वि.स. सँग सिमाना जोडीएको छ। प्रशासनिक हिसाबले यस गा.वि.स. ९ वटा वडामा विभाजित छ।

यस गा.वि.स. १०.९५ वर्ग कि.मि. क्षेत्रफलमा फैलीएको छ। मिश्रीत हावापानी भएको यस गा.वि.स.मा धेरैजसो भिरालो तर खेतीयोग्य जमिन रहेको छ। यसका अलावा आरूचौर गा.वि.स. को उल्लेख्य भु-भाग जंगल र पाखोले समेत ओगटेको छ। यहाँको मुख्य उत्पादन कोदो, मास, मकै र धानखेती रहेको छ भने हिउँदमा मात्रमा गहूँ र तोरी खेती पनि गरिन्छ।

२.२ सामाजिक आर्थिक विशेषताहरू

वि.सं. २०६८ को राष्ट्रिय जनगणना अनुसार यस आरूचौर गा.वि.स. को जम्मा घरधुरी सङ्ख्या ७६० र कुल जनसङ्ख्या २९५६ रहेको छ, जस अन्तर्गत महिला जनसङ्ख्या १७०८ (५७.८%) र पुरुष जनसङ्ख्या १२४८ (४२.२%) छ। यस अनुसार यस गा.वि.स. को लैङ्गिक अनुपात ७३.०७ छ।

२.२.१ घरधुरी सम्बन्धी जानकारी

वि.सं. २०६८ को राष्ट्रिय जनगणना अनुसार यस आरूचौर गा.वि.स. को जम्मा घरधुरी सङ्ख्या ७६० भएपनि भी-वास प्लान तयार गर्ने क्रममा गरिएको बडा भेला, घरधुरी सर्वेक्षण समेतका कार्यबाट प्राप्त तथ्याङ्कको आधारमा जम्मा घरधुरी सङ्ख्या ८०८ रहेको पाइएकोले यसैलाई नै जम्मा घरधुरी सङ्ख्या मानी तथ्याङ्क विश्लेषण गरिएको छ।

यस गा.वि.स.को घरधुरीको बडागत तथा जातजातिगत आधारमा गरिएको वर्गीकरण निम्न तालिकामा देखाइएको छ :

तालिका १

आरूचौर गा.वि.स.का घरधुरीको जातजातिगत आधारमा वितरण

वार्ड नं.	दलित	जनजाती	अन्य	जम्मा घरधुरी
१	०	०	५६	६३
२	१०	०	७६	८६
३	३४	०	७८	११२
४	६१	४	४५	११०
५	७	०	६३	७०
६	०	०	४७	४७
७	१३	१०	१११	१३४
८	२७	९	४५	८१
९	५०	०	५५	१०५
जम्मा	२०२	२३	५७६	८०८
प्रतिशत	२५.०	२.८	७९.३	१००.०

माथिको तालिकामा देखाइए जस्तै यस गा.वि.स. का कुल ८०८ घरधुरीमध्ये २.८ प्रतिशत अर्थात् २३ घरधुरी आदिवासी/जनजातिका छन् भने एक चौथाई (२५.० प्रतिशत) अर्थात् २०२ घरधुरी दलितका छन् र बाँकी ७९.३ प्रतिशत अर्थात् ५७६ घरधुरी अन्य समूहमा पर्ने जातजातिका छन्। यस प्रकार जातजातिगत आधारमा आरूचौरमा अन्य समूहमा पर्ने जाति ब्राह्मण र क्षेत्रीको संख्या अधिक रहेको प्रष्ट देखन सकिन्छ।

२.२.२ शिक्षा र साक्षरता

मुलुकको अग्रगतीका लागी मानवीय संशाधन विकास अत्यावश्यक ठानिन्छ। योग्य, सक्षम र कर्मठिशिल नागरीक विना युग सापेक्ष परिवर्तन, संविद्धि र सु-संकृतजन्य क्रियाकलापको अवतरण हुन सक्दैन। यसका लागी शारीरिक, मानसिक, सामाजिक एवं संवेगात्मक पक्षको विकासका लागी अपनाईने शैक्षिक प्रयासले अहं भुमिका खेलेको हुन्छ। यस गा.वि.स.मा रहेका एक सामुदायिक क्याम्पस र कूल नौवटा विद्यालयहरुको सामान्य विवरण र त्यहाँ विद्यमान खानेपानी र सरसफाईको अवस्था निम्न तालिकामा दिइएको छ :

तालिका २
आरूचौर गा.वि.स.मा रहेका शैक्षिक संस्थाहरूको सामान्य विवरण

क्र.स.	विद्यालयको नाम	बडा नं.	विद्यार्थी संख्या			शिक्षक संख्या			बानेपानी शुल्क	बानेपानी पर्याप्त छ/हैन	शैक्षालयको अवस्था	हैरिक बाल मैती	शैक्षालय सुविधाको पर्याप्तता
			छाना	छान	जम्मा	महिला	पुरुष	जम्मा					

१	श्री देवीस्थान प्रा.वि.	१	२६	१९	४५	३	२	५	४७	४८	४९	४८	४९
२	श्री आरूचौर प्युचर स्टार इ. वो. स्कुल	२	३६	४१	७७	५	२	७	४७	४८	४९	४८	४९
३	सर्वोदय उ. मा. वि.	२	२३७	२०४	४४१	३	१९	२२	४७	४८	४९	४८	४९
४	बयाले प्रा.वि	३	३४	३३	६७	४	२	६	४८	४८	४९	४८	४९
५	दिपज्योति प्रा.वि.	४	२७	३०	५७	३	३	६	४८	४८	४९	४८	४९
६	सुर्योदय प्रा.वि.	६	१९	११	३०	२	२	४	४७	४८	४९	४८	४९
७	घण्टे उ.मा.वि.	७	१३४	१३३	२६७	१३	४	१७	४८	४८	४९	४८	४९
८	कालिका प्रा. वि.	८	२०	१२	३२	३	१	४	४८	४८	४९	४८	४९
९	बुद्ध नि.मा.वि.	९	७४	५२	१२६	६	५	११	४८	४८			
जम्मा			६०७	५३५	११४२	४२	४०	८२					

माथिको तालिकामा देखाइए अनुसार यस गा.वि.स.मा कूल नौवटा विद्यालयहरू संचालित छन् जसमध्ये दुई उच्च माध्यमिक, एक निम्न माध्यमिक र बाँकी छवटा प्राथमिक विद्यालयहरु रहेका छन् । उक्त विद्यालयहरूमा कूल विद्यार्थी सख्ता ११४२ र शिक्षक शिक्षिकाको सख्ता ८२ रहेको छ । यि नौवटा विद्यालयहरूमध्ये खानेपानीको सुविधा उपलब्ध विद्यालयहरू पाँचवटा मात्र छन् तर सो सुविधा उपलब्ध भएका विद्यालयमा पनि त्यो सुविधा पर्याप्त छैन । शौचालयको सुविधाको हकमा सबैमा सो सुविधा उपलब्ध छन् र सबै विद्यालयहरूमा सो सुविधा पर्याप्त छैन । यसका अलावा सबै शौचालयहरू लैंगिकमैत्री सुविधा भएका पनि छैनन ।

२.२.३ स्वास्थ्य सेवा तथा रोगहरू

स्थानीयलाई स्वास्थ्य सुविधा पुऱ्याउनको लागि यस गा.वि.स.मा एक उपस्वास्थ्य चौकी रहेको छ जुन वार्ड नं. ५ को पीपलडाँडामा अवस्थित छ ।

क) बाल पोषणको अवस्था

उपस्वास्थ्य चौकीले दिएको तथ्याङ्क अनुसार आ.ब. २०७१/७२ मा तौल मापन गरिएका नयाँ र दोहोरिएका कुल १५७ पाँच वर्ष मुनिका बालबालिकाहरूमा तौल सामान्य रहेको थियो । जम्मा दुईजना एक वर्षमुनिका बालबालिकामा उमेर अनुसार न्युन तौल भएको पाइएकोले यहाँ बाल कुपोषणको समस्या केही विद्यमान रहेको देखिन्छ ।

ख) भाडापखाला व्यवस्थापन

उप स्वस्थ्य चौकीले दिएको तथ्याङ्क अनुसार उक्त आ.ब. २०७१।७२ मा जम्मा १७ बालबालिकाको भाडापखालाको उपचार उपस्वास्थ्य चौकीमा गरिएको थियो । यी मध्ये दुईजनामा जलवियोजनको समस्या थियो ।

ग) पोषण तथा भिटामिन र खनिजको कमी

गत आ.ब. २०७१।७२ मा यस गा.वि.स. का कुनैपनि महिला वा पुरुषमा कुपोषण हुने तथा भिटामिन वा अन्य खनिज तत्वको कमी हुने समस्या देखिएन ।

२.३ संस्थागत क्षेत्र

यस गा.वि.स.मा १ वटा स्वास्थ्य चौकी, १ हुलाकसहित ६ वटा नागरिकसँग प्रत्यक्ष सरोकार राख्ने सरकारी तथा गैर सरकारी कार्यालयहरु रहेका छन् । ती मध्ये ४ वटाको आफ्नै भवन छ । सबै कार्यालयमा खानेपानीको उचित व्यवस्थापन गरिएको छैन भने ३ वटामा सुरक्षित सौचालय निर्माण भइ हाल प्रयोगमा भएको अवस्था बिद्यमान छ । गाविसमा भएका यी सबै कार्यालयहरुले फोहर व्यवस्थापनको लागि उचित व्यवस्थापन गरेको देखिदैन । विस्तृत जानकारी सार्वजनिक तथा संस्थागत सौचालयको महलमा र अनुसुची ३ मा उल्लेख गरिएको छ ।

२.३.१ गा.वि.स. मा उपलब्ध जनशक्तिको तुलनात्मक विवरण

कुनैपनि गा.वि.स. को भिवाश योजनाको कार्यान्वयनको सफलता त्यहाँ उपलब्ध हुने प्राविधिक मानव संशाधनको संख्यामा निर्भर रहने गर्दछ । यस आरूचौर गा.वि.स. का बडाहरू अनुसार उपलब्ध प्राविधिक मानव संशाधनको विवरण तालिका नं. ३ मा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका ३
आरूचौर गा.वि.स.मा उपलब्ध दक्ष जनशक्ति

दक्ष मानवीय जनशक्ति	वार्ड नं.									जम्मा
	१	२	३	४	५	६	७	८	९	
ग्रामिण मर्मत सम्भार कार्यकर्ता	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
आकाशे पानी संकलन गर्ने चैंटो बनाउने	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
सुधारिएको चुलो बनाउने मिस्त्री	०	०	०	०	२	०	०	०	०	२
स्थानीय चर्पी निर्माण कार्यकर्ता	२	२	२	२	२	२	२	२	२	१८
सरसफाई र स्वच्छता सहजीकरणको लागि श्रोत व्यक्ति	०	१	०	०	०	०	०	०	२	३
ट्रावाइलेट रिङ्ग बनाउने दक्ष व्यक्ति	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०

यान बनाउने दक्ष व्यक्ति	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
जम्मा	२	३	२	२	४	२	२	२	४	२	२

आरूचौर गा.वि.स.मा कुल २३ जना दक्ष जनशक्ति उपलब्ध छन्। जसमध्ये १८ जना स्थानिय चर्पि निर्माण मिस्त्री, दुई जना सुधारिएको चुलो बनाउने मिस्त्री र तीनजना सरसफाइ र स्वच्छता सहजीकरणको लागि श्रोत व्यक्ति रहेका छन्।

३. गाविसको वाशको अवस्था

७६०

६४७

८४.३५

३.१ साधारण परिचय

वि.स. २०६८ मा सञ्चालित राष्ट्रिय जनगणनाका अनुसार यस गा.वि.स. मा रहेका कुल ७६० घरधुरीहरू मध्ये ६४७ (८४.४%) घरधुरीहरू व्यवस्थित खानेपानीको सुविधाबाट लाभान्वित भएका थिए भने बाँकी १९६ (१५.६%) घरधुरीहरूमा सो सुविधा उपलब्ध थिएन।

३.१.१ खानेपानीका स्रोतहरूको विश्लेषण

वि.स. २०६८ मा सञ्चालित राष्ट्रिय जनगणनाका अनुसार यस गा.वि.स.का ७६० घरधुरीहरू मध्ये बहुसंख्यक अर्थात ६७८ (८९.२%) घरधुरीले धाराबाट पानी खाने गरेका थिए भने मुलबाट पानी खाने ७० (९.२%) घरधुरी, र अन्य श्रोतबाट पानी खाने घरधुरी १२ (१.६%) रहेका थिए। तलको तालिकामा यस गा.वि.स.का विभिन्न वडाका घरधुरीहरूले हाल उपयोग गरिरहेका खानेपानीका स्रोतहरूको वर्गीकरण देखाइएको छ :

तालिका ५

खानेपानी स्रोतको वर्गीकरण

वडा नं.	जम्मा घरधुरी	वर्तमान प्रयोग (प्राथमीक स्रोत)			
		झार	फैलावा	बोर्सी	दुग्धधारा
१	६३	५१	५	०	०
२	८६	०	८६	०	०
३	११२	१२	१००	०	०
४	११०	३४	७६	०	०
५	७०	०	७०	०	०

६	४७	४६	१	०	०
७	१३४	५२	८१	०	१
८	८१	५१	२०	०	९०
९	१०५	४८	७	०	५०
जम्मा	८०८	२९४	४४६	०	६१
प्रतिशत	१००.०	३६.४	५५.२	०.०	७.५

माथिको तालिकामा देखाइए जस्तै अभैपनि यस आरूचौर गा.वि.स. का अधिकतम अर्थात् ४४६ (५५.२%) घरधुरीमा मुल, कुवा खानेपानीको मूल स्रोतको रूपमा रहेको छ। यसका अलावा ३९.४ प्रतिशत अर्थात् २९४ घरधुरीको खानेपानीको स्रोत पाइप धारा भएको पाइयो। यसमा स्तरोन्नति गर्नुपर्ने र नपर्ने दुवै खालका धाराहरू रहेका छन्। त्यसैगरी ३९.४ प्रतिशत अर्थात् २९४ घरधुरीको खानेपानीको स्रोत ढुङ्गेधारा भएको पाइयो। यहाँ उपलब्ध यी सबै प्रकारका खानेपानीका स्रोतरूपको सुधार र उचित व्यवस्थापन गर्नुपर्ने अहिलेको प्रमुख आवश्यकता देखिन्छ।

३.१.२ स्रोतमा भएका विवादहरू

भी-वास प्लान तयार गर्ने क्रममा गरिएको अध्ययनमा यस गा.वि.स.का बस्तीहरूलाई उपलब्ध भएका वा हुनसक्ने पानीका स्रोतहरूको रूपमा कूल १२७ वटा मुलहरू रहेको तथ्य भेटिएको छ। यी १२५ वटा मुलहरूमध्ये ५ वटा बाहेक अरू मुलहरू भएको जग्गामध्ये कुनै किसिमको विवाद छैन। पानीका स्रोतहरूको विस्तृत विवरण अनूसूची ६ मा दिइएको छ।

३.२ आरूचौर गा.वि.स.मा खानेपानी आपूर्ति

यस गा.वि.स.को विद्यमान खानेपानीको अवस्थालाई विष्लेषण गर्दा गाविस भरी विभिन्न सरकारी तथा गैर सरकारी निकायहरूको सहयोगमा विभिन्न योजनाहरू निर्माण भएका पाईन्छ। योजना निर्माण भएतापनि उचित सचेतना तथा मर्मत सम्भारको अभाव, र उपभोक्ता समितिको कम प्रभावकारिता/क्रियाशिलताका कारण केही योजनाहरू आंशिक रूपमा मात्र संचालित रहेका छन्। गा.वि.स.मा प्राप्त भएका कूल १२७ वटा मुलहरू मध्ये १०३ वटा मुलहरू खानेपानी प्रयोजनका लागि प्रयोग भईरहेको अवस्था छ, तर प्रयोगको तरिका र उचित व्यवस्थापनको भने अभाव देखिन्छ। यसका अलावा प्रयोगमा नरहेका अन्य मुलहरू पनि संरक्षण गरी खानेपानी लगायत विभिन्न प्रयोजनका लागि प्रयोग गर्न सकिन्छ।

३.२.१ खानेपानी सेवा पुरेको क्षेत्र

हाल यस गाविसमा अवस्थित घरधुरीहरूमा उपलब्ध खानेपानीको अवस्थालाई निम्न तालिकामा देखाइएको छ।

:

तालिका ४

आरूचौर गाविसका घरधुरीहरूमा खानेपानीको उपलब्धता

वडा नं.	खानेपानी सुविधा प्राप्त	खानेपानी सुविधा नपुगेका	जम्मा घरधुरी
१	४९	१४	६३
२	०	८६	८६
३	०	११२	११२
४	६८	४२	११०
५	०	७०	७०
६	४७	०	४७
७	५५	७९	१३४
८	५१	३०	८१
९	५२	५३	१०५
जम्मा	३२२	४८६	८०८
प्रतिशत	३९.९	६०.१	१००.०

माथिको तालिकामा देखाइए जस्तै यस गा.वि.स.का ३९.९ प्रतिशत अर्थात् ३२२ घरधुरीमा खानेपानी सुधिवा उपलब्ध छ, भने अधिकतम ६०.१ प्रतिशत अर्थात् ४८६ घरधुरीमा सो सुविधा सुधिवा उपलब्ध छैन। यस प्रकार खानेपानी सुविधा नै नपुगेका घरधुरीमा सो सुविधा पुऱ्याउने र उपलब्ध सुविधाको स्तरोन्तति गर्ने कार्यलाई प्राथमिकता क्रममा राखी क्रमशः प्रभावकारी कार्यक्रम सञ्चालन गर्नुपर्ने आवश्यक देखिन्छ।

३.२.२.१ खानेपानी स्रोतहरूबाट प्राप्त पानीको गुणस्तर

यस गा.वि.स. मा उपलब्ध खानेपानीको अवस्था र स्रोतहरूको प्रकृतिको व्याख्या माथि नै गरिसकिएको छ। कूवा, धारा र दुङ्गधारा यो गा.वि.स.का बासिन्दाका लागि खानेपानीका प्रमुख स्रोत हुन। अबका क्रममा यस गा.वि.स. का विभिन्न टोल र बस्तीहरूमा उपलब्ध ती खानेपानीका स्रोतहरूको गुणस्तर निम्न तालिकामा देखाइएको छ :

तालिका ५

खानेपानी स्रोतहरूको गुणस्तर

वडा नं.	जम्मा घरधुरी	पानीको गुणस्तर			नरसंघ
		स्रोत	अस्त	नरसंघ	

१	६३	३	४९	४	०
२	८६	०	८६	०	०
३	११२	३	१०९	०	०
४	११०	२१	४२	३३	१४
५	७०	०	७०	०	०
६	४७	०	४७	०	०
७	१३४	०	१३४	०	०
८	८१	२२	५४	०	५
९	१०५	०	४	१०१	०
जम्मा	८०८	४९	५९५	१३८	१९
प्रतिशत	१००.०	६.१	७३.६	१७.१	२.४

माथिको तालिकामा देखाइए अनुसार यस गा.वि.स.को वडा नं. २, ५, ६ र ७ का सम्पूर्ण घरधुरीहरूले उपभोग गर्ने खानेपानीको स्रोतको गुणस्तर औसत रहेको देखिन्छ। त्यस्तै वडा नं. १ र ८ का बहुसंख्यक र वडा नं. ४ का केही घरधुरीहरूले उपभोग गर्ने खानेपानीको स्रोतको गुणस्तर औसत खालको रहेको देखिन्छ। यसैगरी वडा नं. १, ३, ४ र ८ का केही घरधुरीहरूले उपभोग गर्ने खानेपानीको स्रोतको गुणस्तर राम्रो खालको रहेको देखिन्छ। यस बाहेक वडा नं. ९ का अधिकांश र वडा नं. १ र ४ का केही घरधुरीहरूले उपभोग गर्ने खानेपानीको स्रोतको गुणस्तर नराम्रो खालको रहेको देखिन्छ।

समग्रमा मात्र ६.१ प्रतिशत घरधुरीहरूले उपभोग गर्ने खानेपानीको स्रोतको गुणस्तर राम्रो रहेको देखिन्छ भने अधिकतम ७३.६ प्रतिशत घरधुरीहरूले उपभोग गर्ने खानेपानीको गुणस्तर औसत खालको रहेको छ। महत्वपूर्ण कुरा १७.१ प्रतिशत घरधुरीहरूले उपभोग गर्ने खानेपानीको गुणस्तर नराम्रो रहेको पाइयो भने २.४ प्रतिशत घरधुरीहरूले उपभोग गर्ने खानेपानीको गुणस्तर धेरै नराम्रो रहेको पाइयो।

यसप्रकार यस गा.वि.स. मा खानेपानीको गुणस्तर धेरै नराम्रो, नराम्रो र औसत खालको भएका घरधुरीहरूको संख्या अत्याधिक धेरै भएकोले त्यस्ता घरधुरीहरूलाई मुख्य प्राथमिकतामा राखी गुणस्तर बढाउने योजना तर्जुमा गरी कार्यान्वयन गर्नु पर्ने आवश्यकता यस आरूचौर गाविसमा रहेको देखिन्छ।

३.२.५ खानेपानीका प्राथमिक स्रोतमा उपलब्ध पानीको परिमाण

कुनैपनि गाविसमा सञ्चालित खानेपानी योजनाबाट उपभोक्ताहरूको लागि कति परिमाणमा पानी उपलब्ध हुन्छ भन्ने कुराले धेरै महत्व राख्ने गर्दछ । यस गा.वि.स.मा उपलब्ध खानेपानीको प्राथमिक स्रोतहरूबाट प्रत्येक परिवारले प्राप्त गर्ने पानीको परिमाणलाई निम्न तालिकामा देखाइएको छ :

तालिका ७

प्राथमिक स्रोतमा उपलब्ध पानीको परिमाण

वडा नं.	जम्मा घरधुरी	पानीको उपलब्धता परिमाणमा (लिटर प्रति व्यक्ति प्रति दिन)			
		पर्याप्त	ठिकै	अपुग	अभाव
१	६३	३१	२५	०	०
२	८६	१२	७४	०	०
३	११२	११	९८	३	०
४	११०	६१	३७	१२	०
५	७०	३	१३	५४	०
६	४७	४७	०	०	०
७	१३४	२४	७३	३७	०
८	८१	४४	३७	०	०
९	१०५	१०५	०	०	०
जम्मा	८०८	३३८	३५७	१०६	०
प्रतिशत	१००.०	४१.८	४४.२	१३.१	०.०

यस गा.वि.स.का कुल ८०८ घरधुरीहरूमध्ये खानेपानीको दैनिक रूपमा उपलब्ध परिमाणको आधारमा हिसाब गर्दा ३३८ अर्थात् ४१.८ प्रतिशत घरधुरीमा पानीको उपलब्धता पर्याप्त (प्रत्येक दिन प्रति व्यक्ति ४५ लिटर भन्दा बढी) रहेको छ । यसप्रकार यी घरधुरीमा परिमाणको हिसाबले पानीको राम्रो सुविधा भएको देखिन्छ । त्यसैगरी ३५७ अर्थात् ४४.२ प्रतिशत घरधुरीले औसत (२५-४५ लिटर प्रति व्यक्ति प्रति दिन) पानी उपभोग गर्ने पाएका छन् । त्यस्तै १०६ अर्थात् १३.१ प्रतिशत घरधुरीले अपुग मात्रामा (१५-२४ लिटर प्रति व्यक्ति प्रति दिन) पानी पाएको देखिन्छ । यसप्रकार यस गाविसमा खानेपानीको उपलब्धता हिसाबले मात्र विष्लेषण गर्दा खानेपानी पर्याप्त मात्रामा नपुगेका घरधुरीहरूको संख्या उल्लेख्य रहेको छ, त्यसैले यो समस्यालाई सम्बोधन गर्ने खालका योजना तर्जुमा गरी कार्यान्वयन गर्नु पर्ने तात्कालीक आवश्यकता देखिन्छ ।

तालिका ८

घरधुरीलाई एकपटकमा पानी ल्याउन लाग्ने समय

वडा नं.	जम्मा घरधुरी	एकपटक पानी ल्याउन लाग्ने समय			
		<१५ मि	१६ देखि ३० मि	३१ देखि ४५ मि	> ४५मिनेट
१	६३	४९	७	०	०
२	८६	८३	०	३	०

३	११२	१०६	३	०	३
४	११०	७९	३१	०	०
५	७०	६२	८	०	०
६	४७	४६	१	०	०
७	१३४	१३४	०	०	०
८	८१	८१	०	०	०
९	१०५	१०५	०	०	०
जम्मा	८०८	७४५	५०	३	३
प्रतिशत	१००.०	९२.२	६.२	०.४	०.४

माथिको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको आधारमा यस गाविसका उपभोक्ताहरूलाई एकपटकमा पानी ओसार्न लाग्ने समयलाई विष्लेशण गर्दा गविसका जम्मा घरधुरीहरूमध्ये अधिकतम अर्थात ९२.२ प्रतिशतलाई १५ मिनेट भन्दा कम समय लाग्ने देखिन्छ भने ६.२ प्रतिशतलाई १६ देखी ३० मिनेट, ०.४ प्रतिशत घरधुरीहरूलाई ३१ देखी ४५ मिनेट समय लाग्ने देखिएको छ र ०.४ प्रतिशत घरधुरीहरूलाई ४५ मिनेट भन्दा बढी समय लाग्ने देखिएको छ ।

३.२.२ खानेपानीको सुविधास्तर र कठिनता

खानेपानीको सुविधाको स्तर चारवटा फरक फरक सुचक वाट पहिचान गरिन्छ । सुचकको न्यूनतम स्तरको आधारमा एउटा घरधुरिको सुविधाको स्तर पत्ता लगाईन्छ । जस्तै यदि कुनै घरधुरीको तीनवटा सुचकहरू सुविधाको पहिलो तहमा छन् तर एउटा सुचक दोश्रो, तेश्रो वा चौथौ कुनै एउटा सुविधा स्तरमा छ भने समग्र रूपमा उक्त घरधुरीको सुविधाको स्तर सबै भन्दा कम सुविधाको स्तर अनुसार निर्धारण गरिन्छ । सुविधा स्तर वर्गीकरणका आधारहरु तल उल्लेखित गरिएको छ ।

सुविधा स्तर	पानी ओसार्न लाग्ने समय मिनेटमा	परिमाण (लि/व्य/दिन) (LPCD)	पानीको गुणस्तर	विश्वसनियता महिना /वर्ष
(पहिलो स्तर) राम्रो	१५ मिनेट सम्म	४५ लिटर वा सो भन्दा माथी	राम्रो प्रदुषण हुने संभावना नरहेको भएमा	निरन्तर
(दोश्रो स्तर) स्वीकार्य	१६ देखि ३० मिनेट सम्म	२५ देखि ४४ लिटर सम्म	मध्यम प्रदुषण हुने संभावना भएमा	१ महिना सम्म सुक्ने
(तेश्रो स्तर) नराम्रो	३१ देखि ४५ मिनेट सम्म	१५ देखि २४ लिटर सम्म	नराम्रो प्रदुषण हुने उच्च संभावना भएमा	१ देखि २ महिना सम्म सुक्ने

(चौथौं स्तर) धेरै नराम्रो	४५ मिनेट भन्दा माथी	१५ लिटर भन्दा कम	धेरै नराम्रो वर्तमानमा प्रदुषण अवस्थामा रहेको भएमा	२ महिना भन्दा वढि सुन्ने
-------------------------------	------------------------	---------------------	--	-----------------------------

यस गा.वि.स.मा उपलब्ध खानेपानीको सुविधास्तर वर्गीकरण निम्न तालिकामा देखाइएको छः

तालिका ९

गा.वि.स.मा उपलब्ध खानेपानीको सुविधास्तर वर्गीकरण

बडा नं.	जम्मा घरधुरी	प्रथम सुविधास्तर		दोस्रो सुविधास्तर		तेस्रो सुविधास्तर		चौथो सुविधास्तर	
		घरधुरी	%	घरधुरी	%	घरधुरी	%	घरधुरी	%
१	६३	३	४.८	४९	७७.८	४	६.३	०	०.०
२	८६	०	०.०	८३	९६.५	३	३.५	०	०.०
३	११२	३	२.७	१०५	९३.८	०	०.०	४	३.६
४	११०	०	०.०	६२	५६.४	३२	२९.१	१६	१४.५
५	७०	०	०.०	२२	३१.४	४८	६८.६	०	०.०
६	४७	०	०.०	४७	१००.०	०	०.०	०	०.०
७	१३४	०	०.०	९७	७२.४	३७	२७.६	०	०.०
८	८१	२२	२७.२	५४	६६.७	०	०.०	५	६.२
९	१०५	०	०.०	४	३.८	१०१	९६.२	०	०.०
जम्मा	८०८	२८	३.५	५२३	६४.७	२२५	२७.८	२५	३.१

यस तालिकामा देखाइए जस्तै खानेपानीको सुविधास्तरको हिसाबमा यस गा.वि.स.मा प्रथम सुविधास्तर उपलब्ध घरधुरी ३.५ प्रतिशत अर्थात २८ वटा रहेका छन्। दोस्रो सुविधास्तर प्राप्त गरेका घरधुरी ६४.७ प्रतिशत अर्थात ५२३ रहेका छन् भने तेस्रो सुविधास्तर प्राप्त गरेका घरधुरी २७.८ प्रतिशत अर्थात २२५ रहेका छन्। त्यसै गरी चौथो सुविधास्तर प्राप्त गरेका घरधुरी ३.१ प्रतिशत अर्थात संख्या २५ रहेका छन्।

३.२.३ विद्यमान खानेपानीको योजनाहरूको अवस्था

यस गा.वि.स.मा जम्मा २२ वटा खानेपानी योजनाहरू संचालनमा रहेको देखिन्छ। यी योजनाहरू मध्ये सबै ग्रामीणी योजनाहरू रहेका छन्। योजनाको वर्तमान अवस्था, संचालन स्तर र योजनाको अवधि अनुसुची ९ मा विस्तृत रूपमा र सारांशमा तालिका ११ मा उल्लेख गरीएको छ।

तालिका १०

विद्यमान खानेपानी योजनाको वर्तमान अवस्था

क्र.सं.	शीर्षक	आयोजनाको संख्या
१.	सेवाको अवस्था	
	क) राम्रो	८ वटा
	ख) आंशिक	१२ वटा
	ग) बन्द भएको	१ वटा
२.	भौतिक अवस्था	
	क) राम्रो	१ वटा
	ख) सन्तोषजनक	१७ वटा
	ग) नराम्रो	३ वटा
३.	सुधारको आवश्यकता	
	क) भएको	२२ वटा
	ख) नभएको	-
४.	पाइपलाइनमा चुना जम्ने समस्या	
	क) भएको	३ वटा
	ख) नभएको	१६ वटा
५.	पाइप लाइनमा पानीको चुहावट	
	क) नचुहिएको	५ वटा
	ख) केही ठाउँमा चुहिने	१४ वटा
	ग) धेरै ठाउँमा चुहिने	१ वटा

माथिको तालिकामा देखाइए जस्तै यस गा.वि.स. मा विद्यमान खानेपानी योजनाहरूको सञ्चालनको सवालमा लेखाजोखा गर्दा मात्र ८ वटा योजनाबाट स्थानीयले प्राप्त गरेको सेवा राम्रो रहेको पाइयो । तर यी आयोजनाहरूको भौतिक अवस्थाको सवालमा भने १ वटाको योजनाको भौतिक अवस्था राम्रो, १७ वटाको सन्तोषजनक र ३ वटाको नराम्रो छ । यी २२ वटै योजनाहरूमा विभिन्न खाले सुधारहरू गर्नुपर्ने देखिन्छ । त्यस्तै पाइप लाइनको कुरा गर्दा धेरै ठाउँमा चुना जम्ने समस्या ३ वटा योजनामा रहेको पाइयो भने १६ वटामा चुना जम्ने समस्या नभएको पाइयो । त्यस्तै पाइप लाइनबाट पानीको चुहावटको अवस्थालाई हेर्दा १४ वटा आयोजनामा केही ठाउँमा पानी चुहिने र १ वटा आयोजनामा धेरै ठाउँमा पानी चुहिने समस्या देखियो ।

यस प्रकार सुधार गर्नुपर्ने अवस्थामा रहेका योजनाहरूको समयोचित मर्मत सम्भार गर्न सकेको खण्डमा स्थानीयले प्राप्त गरिरहेको सुविधा अभै सहज बन्न जाने देखिन्छ । त्यसैले अबका कार्यक्रम यो दिशामा पनि केन्द्रित रहनु पर्ने देखिन्छ ।

तालिका १४

खानेपानी योजना संरचनाको संचालन स्तर

क्र.सं.	संचालन स्तर	धारा	इन्टेक	आरभिटि	अन्य संरचना	जम्मा
१	राम्रो	३८	१	१	०	४०
२	सन्तोषजनक	४८	२२	२३	१५	१०८
३	नराम्रो	१३	१	१	०	१५
जम्मा		९९	२४	२५	१५	१६३

योजनाहरूमा भएका कूल १६३ वटा संरचनाहरू मध्ये ३८ वटा धारा, १ वटा इन्टेक, १ वटा पानी जम्मागर्ने मुख्य द्रयांकी (आर.भि.टि) जस्ता संरचनाहरूको अवस्था राम्रो भएको देखिन्छ भने ४८ वटा धारा, २२ वटा इन्टेक, २३ वटा पानी जम्मा गर्ने मुख्य द्रयांकी (आर.भि.टि) र अन्य १५ वटा संरचनाहरूको अवस्था सन्तोषजनक भएको देखिन्छ । त्यस्तै १३ वटा धारा, १ वटा इन्टेक र १ वटा पानी जम्मागर्ने मुख्य द्रयांकी (आर.भि.टि) को अवस्था नराम्रो छ । तसर्थ नराम्रो र सन्तोषजनक अवस्थामा रहेका संरचनाहरूको सुधारमा ध्यान दिनु पर्ने देखिन्छ ।

३.२.४ सम्भावित खानेपानी आपूर्तिका विकल्पहरू

भी-वास प्लान तयार गर्ने क्रममा गरिएको अध्ययनमा यस गा.वि.स.मा पानीका स्रोतहरूको रूपमा कूल १२७ वटा मुलहरू उपलब्ध रहेको तथ्य भेटिएको छ । उपलब्ध पानीका श्रोतहरूको अवस्थाको विश्लेषण गर्दा सबैभन्दा बढी श्रोतहरू वार्ड नं. ७ मा २९ वटा छन भने सबैभन्दा कम वडा नं. ५ मा ७ वटा रहेका छन । यी १२७ मुलहरूमध्ये १०३ वटा प्रयोगमा आएका छन भने बाँकी प्रयोगमा छैनन । यसका अलावा १५ वटा मुलहरू दर्ता नभएको जग्गामा रहेका छन भने बाँकी ११२ वटा चाहिं दर्ता भएको जग्गामा रहेका छन । पानीका स्रोतहरूको विस्तृत विवरण अनुसूची ६ मा दिइएको छ ।

३.३ स्वच्छता र सरसफाई

हाम्रो देशका अधिकांश गा.वि.स.हरूमा विद्यमान घरायसी र वातावरणीय सरसफाई एक चुनौतीको रूपमा रहेको कुरा हामीबाट छिपेको छैन। यसरी घरायसी र वातावरणीय सरसफाई कायम गर्न शौचालयको भूमिका महत्त्वपूर्ण हुने गर्छ। यस गा.वि.स. मा घरायसी र संस्थागत शौचालयको अद्यावधिक स्थिति अबको खण्डमा व्याख्या गरिएको छ।

अ) घरायसी शौचालय

घरायसी सरसफाईको सवालमा शौचालयको भूमिका सबैभन्दा महत्त्वपूर्ण हुने गर्दछ। हाम्रो देशको सन्दर्भमा विगतमा उचित र व्यवस्थित शौचालयको अभावमा भाडा पखाला लगायतका महामारीहरूको संक्रमणले धेरै बालबालिकाले अकालमा ज्यान गुमाएको तथ्य हामीबाट छिपेको छैन। व्यवस्थित शौचालय घरको सान र परिवारका सदस्यको स्वास्थ्यको कडीको रूपमा रहेको हुन्छ। यस गा.वि.स.का कुल ८०८ घरधुरीमा उपलब्ध शौचलायको प्रकृतिलाई निम्न तालिकामा देखाइएको छ :

तालिका १०

घरायसी शौचालयको अवस्था

वार्ड नं.	घरधुरी	शौचालय संख्या		
		स्थायी	खाल्टे	जम्मा
१	६३	४६	१०	५६
२	८६	६१	२	६३
३	११२	९०	१६	१०६
४	११०	९४	१६	११०
५	७०	६५	२	६७
६	४७	४५	२	४७
७	१३४	१११	१४	१२५
८	८१	६१	२०	८१
९	१०५	९१	१३	१०४
जम्मा	८०८	६६४	९५	७५९
प्रतिशत	१००.०	८२.२	११.८	९३.९

माथिको तालिकामा देखाइए अनुसार यस गा.वि.स.का बहुसंख्यक अर्थात् ६६४ (८२.२%) घरधुरीमा पक्की अर्थात् स्थायी शौचालय उपलब्ध छ भने ९५ (११.८%) घरहरूमा कच्ची अर्थात् खाल्टे शौचालय उपलब्ध रहेको छ। उल्लेख्य कुरा के छ भने यस गा.वि.स.का ४९ (६.९%) घरधुरीमा शौचालय नै उपलब्ध छैन,

त्यसैले शैचालय नभएका घरहरूमा शैचालयको सुनिश्चितता र कच्ची शैचाचलयको स्तरोन्नति सरसफाईको दृष्टिकोणबाट यस गा.वि.स.को अहिलेको टडकारो आवश्यकता रहेको देखिन्छ ।

३.३.२ गाविसमा सरसफाईको अवस्था

सबै घरपरिवारले चर्पीको नियमित प्रयोग गर्ने, महत्वपूर्ण अवस्थामा सावुन पानीले हात धुने, घरायसी तहमा पिउने पानी शुद्धिकरण गरी पिउने, व्यक्तिगत सरसफाई कायम गर्ने, घरभित्र तथा बाहिरका ठोस फोहर मैला खाडलमा फाल्ने, खेर गएको पानीको उचित व्यवस्थापन गर्ने, भांडा सुकाउने चांग भएका र धुंवा रहित चुल्हो भएका (गोवर ग्यांस, प्राकृतिक ग्यांस वा अन्य समेत) लाई पूर्ण सरसफाईका सूचकहरूको रूपमा परिभाषित गर्ने गरिन्छ यस गा.वि.स.का कुल ८०८ घरधुरीमा व्यवहारमा रहेको पूर्ण सरसफाईका विभिन्न सूचकहरूको स्थिति निम्न तालिकामा देखाइएको छ :

तालिका १२

पूर्ण सरसफाईका सूचकहरूको स्थिति

वार्ड नं.	घरधुरी	सुधारिएको चुलो	भाडा सुकाउने चाड	फोहोर फाल	भाडा माझ्ने स्थान	पानी शुद्धिकरण गर्ने	हात धुने ठाउँ	करेसाबारी व्यवस्थापन	खेर गएको पानी प्रयोग	छानेकुरा व्यवस्थापन
१	६३	०	३	१६	०	३०	४२	४६	४६	४४
२	८६	५	४	६	०	३९	६१	५७	५७	५७
३	११२	०	२६	५१	३०	८१	९०	९०	९०	९०
४	११०	११	१६	११	९४	६७	६२	५९	५९	५९
५	७०	३६	३९	६०	६७	३१	६२	६५	६५	६२
६	४७	२२	२७	३८	४५	१८	४०	४२	३७	३७
७	१३४	४४	३१	२७	१२४	५४	७४	५३	५३	५३
८	८१	३३	२१	५	५६	३२	३९	५५	५५	५५
९	१०५	३८	१८	१९	९१	४५	७७	६०	५४	५४
जम्मा	८०८	१८९	१८५	२३३	५०७	३९७	५४७	५२७	५१६	५११
प्रतिशत	१००.०	२३.४	२२.९	२८.८	६२.७	४९.१	६७.७	६५.२	६३.९	६३.२

माथिको तालिका अनुसार यस गा.वि.स.का ८०८ घरधुरीहरू मध्ये सुधारिएको चुलो प्रयोग गर्ने घरधुरी २३.४ प्रतिशत, भाडा सुकाउने चाड भएका घरधुरी २२.९ प्रतिशत, फोहोर फाल्ने खाडल भएका घरधुरी २८.८ प्रतिशत, भाडा माझ्ने स्थान भएका घरधुरी ६२.७ प्रतिशत, पानी शुद्धिकरण गर्ने घरधुरी ४९.१ प्रतिशत, हात धुने ठाउँ भएका घरधुरी ६७.७ प्रतिशत, करेसाबारी व्यवस्थापन गर्ने घरधुरी ६५.२ प्रतिशत, खेर गएको पानी

प्रयोग गर्ने घरधुरी ६३.१ प्रतिशत र खानेकुरा व्यवस्थापन गर्ने घरधुरी ६३.२ प्रतिशत रहेका छन् । यी तथ्याङ्कबाट के कुरा प्रष्ट हुन्छ भने आरूचौर गा.वि.स. मा पूर्ण सरसफाईका सूचकहरुको अवस्था तुलनात्मक रूपमा सन्तोषजनक किसिमको रहेको छ । त्यसैले अबका कार्यक्रमहरु यिनै सूचकहरुको स्थितिलाई अभ्युधार गर्ने किसिमका हुनुपर्ने देखिन्छ ।

३.३.३ सार्वजनिक र संस्थागत शौचालय

यस गा.वि.स.मा विद्यालयहरू, विभिन्न सरकारी कार्यालय लगायत विविध उद्देश्य लिएर स्थापित भएका विभिन्न किसिमका सामाजीक संस्थाहरू क्रियाशिल रहेका छन् । हाल यस गा.वि.स. का विभिन्न संस्था र विद्यालयहरूमा रहेको शौचलायको अवस्था निम्नानुसार छ :

तालिका ११

संस्थागत शौचालयको अवस्था

क्र. सं.	कार्यालयको नाम	नं. वडा	कार्यालयको प्रकार	आफ्ने कार्यालय भ्रवन	बानेपानीको सुविधा	बानेपानीको विविध चाल	पानीको पर्याप्तता	हात धूने स्थान	शौचालय	पानीको सुविधा	लैंगिक र अपाङ्ग मैत्री	फोहरमैला व्यवस्थापन
१	अतिरिक्त हुलाक	२	सरकारी	छ	छैन	छैन	छैन	छैन	छैन	छैन	छैन	छैन
२	गाउघर क्रिलिनिक	१	सरकारी	छ	छैन	छैन	छैन	छैन	छैन	छैन	छैन	छैन
३	डहरे देउराली दिगो कृषि सहकारी	५	संस्थागत	छैन	छैन	छैन	छैन	छैन	छ	छ	छैन	छैन
४	आरूचौर गा.वि.स. भवन	५	सरकारी	छ	छैन	छैन	छैन	छैन	छ	छ	छैन	छैन
५	आरूचौर स्वास्थ्य चौकी	५	सरकारी	छ	छैन	छैन	छैन	छ	छ	छ	छैन	छैन
६	प्रसुति केन्द्र	६	सार्वजनिक									

माथिको तालिकामा देखाइएजस्तै यस गा.वि.स. मा छवटा सरकारी र सार्वजनिक संस्थाहरू मध्ये सबैमा शौचालय बनाइएको छैन, भने कुनैपनि शौचालय लैंगिकमैत्री एवं बिडम्बना अपाङ्गमैत्री छैनन् ।

यसका अलावा छवटै संस्थाहरूमा फोहोरलाई जलाई वा खाल्डोमा फाली व्यवस्थापन गर्ने गरिएको पाइएन ।

३. गाविसको वाश योजना

गा.वि.स. अवस्थाको विश्लेषण पछि, भिवाससीसीले चरणबद्ध कार्यतालिका अनुसार सहभागितात्मक प्रक्रियाबाट भि.वास. योजना तयार पारेको छ । स्थानीय जनताको चाहना, संभावना, प्राविधिक र सामाजिक सहजता जस्ता तत्वहरु पनि योजना तर्जुमा गर्दा विचार गरिएको थियो । समुदायको आवश्यकता पहिचान गा.वि.स. स्तरिय योजना तर्जुमा गोष्ठी मार्फत गरिएको थियो । उक्त योजना भौतिक पूर्वाधार निर्माणमा मात्र

केन्द्रित नरहेर मूल संरक्षण र क्षमता बिकास जस्ता क्षेत्रमा पनि केन्द्रित रहेको थियो । यस्तैगरी तालिका १५ र अनुसूचि ११ ले गा.वि.स.को ५ वर्षको योजनाको बारेमा जानकारी दिईएको छ ।

३.३.४ खानेपानी आपूर्तिका लागि प्रस्तावित योजनाहरू

आरूचौर गाविसमा उपलब्ध खानेपानीको सुविधास्तरलाई मध्यनजर गरी गाविसमा थप नयां २३ वटा खानेपानीका योजनाहरू प्रस्ताव गरी पञ्चवर्षीय योजनामा समावेश गरिएका छन् । उक्त प्रस्तावित योजनाहरूले गाविसका १ देखि ९ वटै बडाका घरधुरीहरूलाई सफा सुरक्षित खानेपानी उपलब्ध हुने सम्भावना देखिन्छ । गाविसमा खानेपानी योजनामा प्रस्ताव गरिएका योजनाहरूको विस्तृत विवरण तालिका नं १३ र अनुसूचि ११ मा उल्लेख गरिएको छ ।

तालिका १५ प्रस्तावित खानेपानी योजनाहरूको विवरण

प्रा. क्रम	योजनाको नाम	बडा नं	योजनाको प्रकार	लाभान्वित टोलहरू	लाभान्वित घरधुरी			
					झ	पूँढ	जनज	अ
१	पञ्चपूजा खा.पा.यो.	३	ग्राभिटी	३ टोल	७४	४०		३४
२	झाँकीखोला खा.पा.यो.	४, ५	ग्राभिटी	३ टोल	४२	६		३६
३	कमेरे, वाँसमुनि झाँकीको थान खा.पा.यो.	७	ग्राभिटी	४ टोल	३५	१२		२३
४	काफलबोट खा.पा.यो.	६	ग्राभिटी	काफलबोट	१०			१०
५	पिडालुबारी खा.पा.यो.	१	ग्राभिटी	११ टोल	५३			५३
६	चिसोकान्ले खा.पा.यो.	८	ग्राभिटी	दमाईटोल	२५	२५		
७	धारथिम खा.पा.यो.	९	ग्राभिटी	बुद्ध निमावी				
८	सिल्के खा.पा.यो.	७	ग्राभिटी	घण्टेबजार	५२	१	१०	४१
९	तालपोखरी सोतीदास खा.पा.यो.	२	ग्राभिटी	चिनार	४०			४०
१०	जैसीथोक चौडिल्ला खा.पा.यो.	४	ग्राभिटी	जैसीथोक	२२			२२
११	टिउरे खा.पा.यो.	४	ग्राभिटी	४ टोल	२०			२०
१२	अमलपोखरी खा.पा.यो.	१	ग्राभिटी	अमलपोखरी	६			६

३.३.५ जलवायु परिवर्तन अनुकूलन तथा प्रकोप जोखिम न्यूनीकरण

आरूचौर गा.वि.स.लाई सडक निर्माण, जंगल फडानी, बर्षाको भल तथा बाढी र अपर्याप्त वातावरण संरक्षणका कारणले गर्दा जलवायु परिवर्तनले प्रत्यक्ष असर गर्ने देखिन्छ। हाल भइरहेको जलवायु परिवर्तनका असरहरु अभ्य आकामक हुने संभावना रहेको देखिन्छ। यसबाट प्रत्यक्ष असर हुने क्षेत्रहरु विशेषगरी कृषि, वन जंगल, जलस्रोत र उर्जा, स्वास्थ्य र जीविकोपार्जनका क्रियाकलापहरु पर्दछन्। गा.वि.स.मा वन जंगलको अवस्था निकै सन्तोषजनक अवस्थामा छ। विविध कारणले पानीका मुहानहरु सुक्ते क्रममा छ। बेला बेलामा जाने विभिन्न खाले पहिरो र सडक निर्माणका कारणले वातावरणलाई प्रत्यक्ष रूपमा असर परिरहेको छ।

जलवायु परिवर्तनका कारण यस गा.वि.स. मा विगतमा घटेका जोखिमका घटनाहरू, तिनको स्थानीयमा परेको प्रभाव र ति जोखिमका घटनाहरूबाट सिर्जित समस्याहरूको प्रभाव कम गर्नको लागि स्थानीयले देखाएको प्रतिक्रियालाई निम्न तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ :

तालिका १६

जलवायु परिवर्तनका घटनाको प्रभाव र स्थानीयको प्रतिक्रिया

वडा नं	वर्ष	प्रकोप	स्थानीय वातावरण र सुविधाहरूमा परेको प्रभाव	असर कम गर्न स्थानीय प्रतिक्रिया
सबै वडामा	२०६० यता	मुल सुक्तै गएको	खानेपानी आपूर्तिमा कमी	
१	२०६४	पिणालु बारीमा पहिरो	खा.पा.या. को मुहानमा असर	तार जाली लगाउदै गरेको
३	२०६५	भाक्री खोलामा पहिरो	खा.पा.को मुल जोखिममा	
४	२०६०	थाउसे खोलामा पहिरो	खा.पा.को मुल जोखिममा	
६	२०५९	काफले वोटमा पहिरो	खानेपानी इन्टेकमा जोखिम	इन्टेक मर्मत गरेको
८	२०६५	भालुखोला मुलमा पहिरो	खानेपानी योजनामा असर	मर्मत गरेको

विगतमा घटेका जोखिमका घटनाहरूमा स्थानीय बासिन्दाको सिकाई र प्रतिक्रिया थाहा पाइसकेपछि उनीहरू सँगै बसी सामुहिक रूपमा छलफल गरि गाविस वाश योजनामा सम्मिलित गर्नुपर्ने जलवायु परिवर्तन अनुकूलन

र प्रकोप जोखिम न्यूनीकरणका उपाय र विकल्पहरूको पहिचान गरिएको थियो । त्यसरी पहिचान गरिएका उपाय र विकल्पहरूलाई निम्न तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ :

तालिका १७

जलवायु परिवर्तनका घटनाको प्रभाव र स्थानीयको प्रतिक्रिया

जोखिम	स्थानीयमा परेको असर	प्रभावित समुदाय	जोखिमको अवस्था	न्यूनीकरणका उपायहरू
मुल सुक्दै गएको	खानेपानी आपूर्तिमा कमी	सबै वडामा	मध्यम	पुनर्भरण पोखरीनिर्माण, मुल संरक्षण
पहिरो जाने	मुहान पुर्ने सम्भावना	वडा नं १ का ५२ घरधुरी	मध्यम	तारजाली लगाउने, वृक्षारोपण गर्ने
पहिरो जाने	खानेपानी आपूर्तिमा कमी	वडा नं ३,४,६,७	मध्यम	तारजाली लगाउने, वृक्षारोपण गर्ने

यस प्रकारका जलवायु परिवर्तनले गर्दा आईपरेका विविध पकृतिका समस्याहरू, तिनीहरूबाट प्रभावित समुदाय र तिनीहरूको जोखिमको अवस्था थाहा पाइसकेपछि ति समस्याहरूको न्यूनीकारण गर्न वातावरणीय सुरक्षाको योजनाका विभिन्न क्रियाकलापहरु तय गरिएका छन् । त्यस्ता क्रियाकलापहरूमा वृक्षारोपण, पानीको उचित निकास, भल एवं पहिरो नियन्त्रणका साथमा पुनर्भरण पोखरी निर्माण गर्ने रहेका छन् । वातावरणीय सुरक्षाको योजना अन्तर्गत तर्जुमा गरिएका क्रियाकलापहरु तलको तालिका तथा अनुसूचि नं. १२ मा उल्लेख गरिएको छ ।

तालिका १८

सम्भावित वातावरणीय सुरक्षाको योजना

क्र. सं.	योजनाको प्रकार	संख्या	लाभान्वित वडा नं.	सञ्चालन गरिने क्रियाकलापहरू
१	संस्थागत सरसफाई	११	वडा नं ६, ८ र ९ बाहेक सबै	शौचालय निर्माण
२	जलवायु परिवर्तन अनुकूलन	१०	वडा नं १ बाहेक सबै	पुनर्भरण पोखरी निर्माण
३	वातावरणीय संरक्षण तथा प्रकोप न्यूनीकरण	११	९ बाहेक सबै	वृक्षारोपण र पहिरो तथा भल नियन्त्रण

माथिको तालिकामा देखाइएजस्तै यस गा.वि.स. मा सम्भावित वातावरणीय सुरक्षाको योजनाका रूपमा ३ प्रकारका योजनाहरू तर्जुमा गरिएको छ । वडा नं ६, ८ र ९ बाहेक सबै वडाहरु लाभान्वित हुने गरी संस्थागत

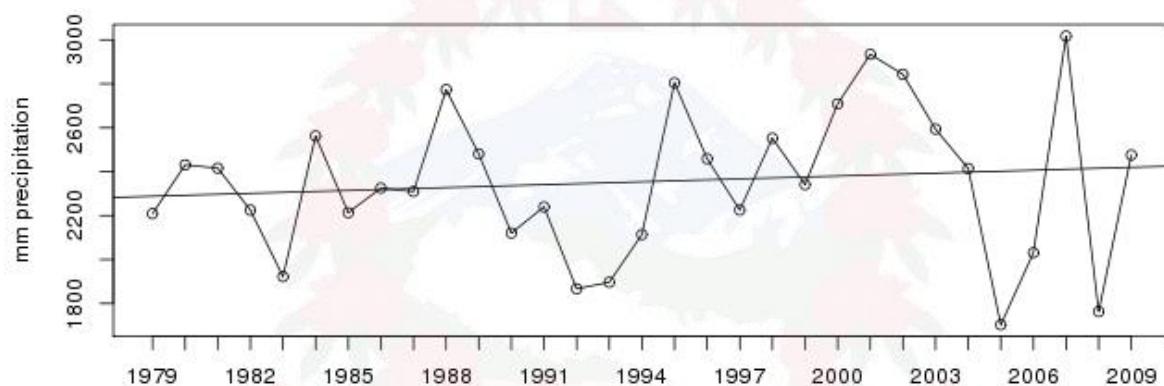
सरसफाई शीर्षकमा ११ वटा शौचालयहरू निर्माण गर्ने योजनाहरू तर्जुमा गरिएका छन् । त्यस्तै जलवायु परिवर्तन अनुकूलन शीर्षकमा वडा नं १ बाहेक सबै वडाहरू लाभान्वित हुने गरी १० वटा पुनर्भरण पोखरी निर्माणका योजना र वातावरणीय संरक्षण तथा प्रकोप न्यूनीकरण शीर्षकमा ९ बाहेक सबै वडाहरू लाभान्वित हुने गरी ११ वटा वृक्षारोपण र पहिरो तथा भल नियन्त्रणका योजनाहरू तर्जुमा गरिएका छन् ।

३.४ स्याङ्जा जिल्लाको बर्षात तथा तापक्रम

वर्षा र तापक्रमको तथ्यांक जल तथा मौषम विज्ञान विभाग अन्तर्गतका मौषम मापन केन्द्रबाट लिएको हो । यो तथ्यांक उक्त विभागको वेबसाइटको जलबायु पोर्टलमा उपलब्ध छ । स्याङ्जा जिल्लाको हकमा चापाकोट, तिसेदी, स्याङ्जा, डाँडास्वाँरा र वालिङ्ग गरि पाँच ठाउँमा मौषम केन्द्र राखिएको छ, चित्रमा प्रस्तुत वर्षातको तथ्यांक उक्त चारै ठाउँका केन्द्रका तथ्यांकहरूको वार्षिक औसत हो भने तापक्रम को तथ्यांक भने चापाकोट र स्याङ्जा गरि दुईवटा केन्द्रको मात्र रहेको छ ।

क) वर्षा

चित्र १ मा सन १९७९ देखि २००९ सम्मको वार्षिक औषत वर्षात देखाइएको छ । अवलोकन गरिएको औसत वार्षिक वर्षात १७०० मिलि देखि ३००० मिलि को बीचमा रहेको छ । २००७ र २००९ मा अधिकतम परिमाणमा वर्षा भएको देखिन्छ । तीस वर्षको अवधिमा करिब करिब १०० मिलिको दरले वर्षाको परिमाणमा वृद्धि भएको देखिएको छ । त्यस्तै, गत पाँच वर्षमा वार्षिक वर्षाको परिमाणमा अति नै उतारचढाव देखिएको छ (२००७ र २००९ मा अत्याधिक वर्षा भएको देखिन्छ भने २००५ र २००८ मा न्युनतम वर्षा भएको देखिएको छ ।) जसले भविष्यमा हुनसक्ने वर्षाको प्रवृत्तिको भरपर्दो अनुमान गर्न नसकिने बनाएको छ ।

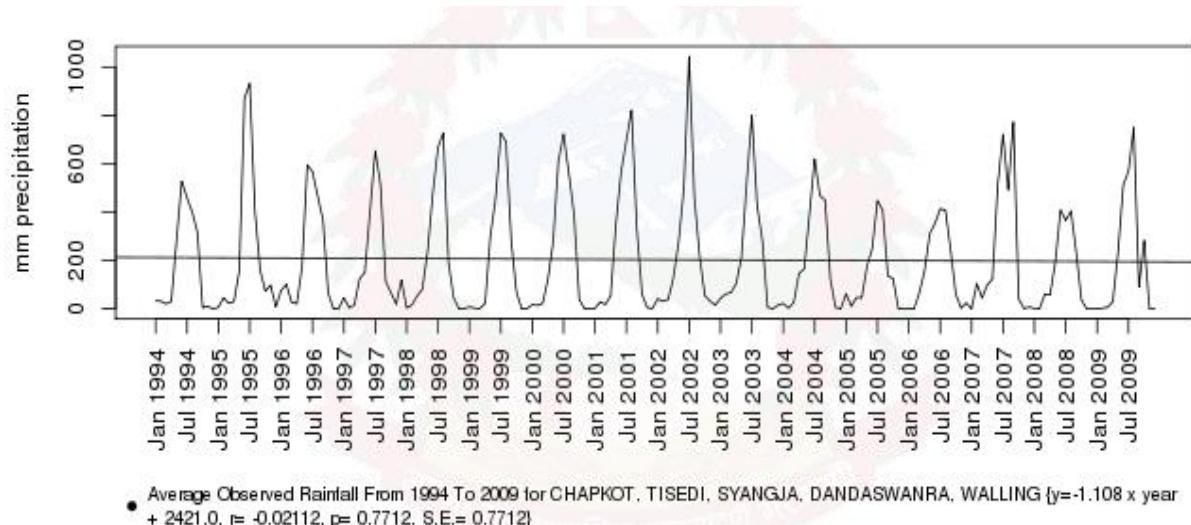
Mean Observed Rainfall From 1979 To 2009 Months January February March April May June July August September
 ● October November December for CHAPKOT, TISEDI, SYANGJA, DANDASWANRA, WALLING [$y=4.386 \times \text{year} - 6391.0$, $r^2 = 0.118$,
 $p=0.5274$, S.E.= 0.5274]

१९७९ देखि २००९ सम्मको वार्षिक औसत वर्षा

ख) मासिक औसत वर्षात (१९९४ देखि २००९)

ग्राफ २ मा सन् १९९४ देखि २००९, १५ वर्षको मासिक वर्षातको फरक प्रस्तुत गरिएको छ उच्च वर्षात गर्मी यामको मनसुनको समय, बैशाख महिना देखि भाद्र महिना सम्म देखिन्छ, मनसुनको बेलाको मासिक सबभन्दा बढी

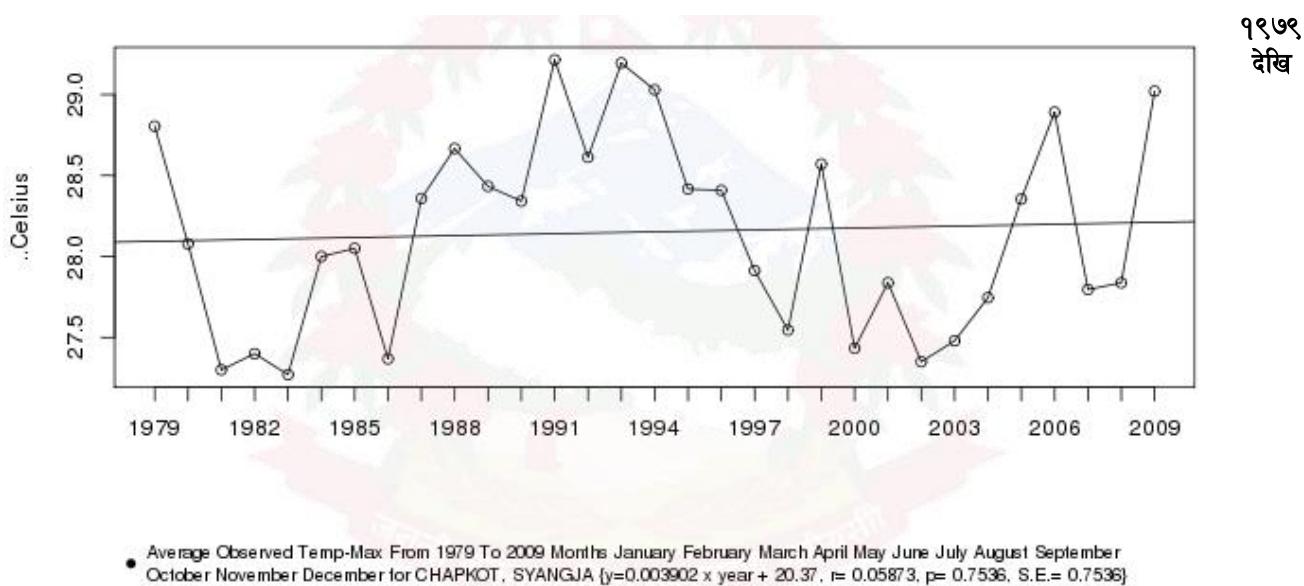
वर्षातको औसत ५०० - ८०० मिलिमिटर देखिन्छ । १९९५ र २००२ मा हिउँदको सबभन्दा उच्च वर्षात भएको थियो भने अन्य हिउँदमा खासै वर्षा भएको देखिदैन । विशेष गरि २००९ को हिउँदमा लामो खडेरी परेको देखिन्छ ।

१९९४ देखि २००९ सम्मको मासिक वर्षातको औसत

ख) अधिकतम तापक्रम

ग्राफ ३ मा चापाकोट र स्याङ्जा गरि दुईवटा केन्द्रको १९७९ देखि २००९ सम्मको अवधिको वार्षिक अधिकतम तापक्रमको औसत तथ्याङ्क प्रस्तुत गरिएको छ । अधिकतम तापक्रम २७ देखि २९.५ डिग्री सेल्सियस रहेको देखिन्छ । तीस वर्षको अवधिमा अधिकतम तापक्रम १९९१ र १९९३ मा करिब २९.५ डिग्री सेल्सियस तापक्रम देखिन्छ भने समग्र तीस वर्षको अधिकतम तापक्रमको औसत करिब ०.५ डिग्री सेल्सियसका दरले बढ्दै गएको देखिन्छ । जल तथा मौसम विज्ञान विभागको वेबसाइटमा न्यूनतम तापक्रमको ग्राफ पनि उपलब्ध छ ।

२००९ सम्मको अधिकतम तापक्रमको औसत

३.५ विस्तृत क्रियाकलापहरू सहित पहिलो वर्षको योजना

यस आरूचौर गा.वि.स. मा विद्यमान खानेपानी र सरसफाईको अवस्थालाई मध्यनजर गर्दै विभिन्न क्रियाकलापहरुको तर्जुमा गरिएको छ। माथि उल्लेखित सम्भावित वातावरणीय सुरक्षाको योजनाहरूका अलावा पानीको स्रोत संरक्षण शीर्षकमा मूल संरक्षण योजनाहरू र क्षमता विकास शीर्षकमा तालिम र अभिमुखिकरणका योजनाहरू तर्जुमा गरिएका छन्।

तालिका १९

प्रस्तावित वातावरणीय संरक्षणका अन्य योजनाहरू

क्र.सं.	योजनाको प्रकार	संख्या	लाभान्वित वडा नं.	सञ्चालन गरिने क्रियाकलापहरू
१	मुलहरूको संरक्षण	८	वडा नं ८ र ९ बाहेक सबै	पानीको स्रोत संरक्षण
२	तालिम	१०	पुरै गा.वि.स.	क्षमता विकास

माथिको तालिकामा देखाइएजस्तै यस गा.वि.स. मा वातावरणीय संरक्षणका सवालमा दुई प्रकारका योजनाहरू तर्जुमा गरिएको छ। पानीको स्रोत संरक्षण शीर्षकमा वडा नं ८ र ९ बाहेक सबै वडा लाभान्वित हुने गरी आठवटा मूल संरक्षण योजनाहरू प्रस्ताव गरिएका छन्। क्षमता विकास शीर्षकमा पुरै गा.वि.स. लाभान्वित हुने गरी १० वटा भ्रमणका योजनाहरू सञ्चालन गर्ने प्रस्ताव गरिएका छन्।

यसप्रकारले तर्जुमा गरिएका क्रियाकलापहरूलाई भिवाससिसिले कार्यान्वयन गराउनेछ। यो गाविस खुल्ला दिशामुक्त भोषणा भैसकेको धेरै भएपनि पूर्ण सरसफाईका सबैजसो सुचकहरू पुरा गर्न बांकि नै देखिन्छन्। पूर्ण सरसफाईका सबैजसो सुचकहरू पुरा गर्न आवश्यक सबै क्रियाकलापहरू सम्पन्न गरी गाविसलाई पुर्ण सरसफाई युक्त गाविस बनाउनको लागि भिवाससिसिले तपशिल बमोजिमका वडाहरूमा पूर्ण सरसफाईका सुचकहरू पुरा गरि पूर्ण सरसफाई घोषणा निम्नानुसारले गर्ने रणनीतिक कार्ययोजना तयार गरेको छ :

तालिका २०

गा.वि.स.का. प्रस्तावित पूर्ण सरसफाई घोषणाको समयसीमा

क्र.सं.	वडा	पूर्ण सरसफाई घोषणाको समयसीमा
१	वडा नं १	२०७३ असोज मसान्त
२	वडा नं २	२०७३ असोज मसान्त
३	वडा नं ३	२०७३ असोज मसान्त
४	वडा नं ४	२०७३ असोज मसान्त
५	वडा नं ५	२०७३ असोज मसान्त

गाविस वास योजना आरूचौर, स्थान्त

६	वडा नं ६	२०७३ असोज मसान्त
७	वडा नं ७	२०७३ असोज मसान्त
८	वडा नं ८	२०७३ असोज मसान्त
९	वडा नं ९	२०७३ असोज मसान्त

अनुसूची १ क : टोल स्तरिय घरधुरी विवरण

सि.न.	वार्ड नं.	टोलको नाम	टोलको कोड	दलित घरधुरी	जनजाती घरधुरी	अन्य घरधुरी	जम्मा घरधुरी
१	१	भिर्कुना	39000301C01	०	०	३	३
२	१	चउर	39000301C02	०	०	३	३
३	१	अमलपोखरी	39000301C03	०	०	६	६
४	१	गैरास्वारा	39000301C04	०	०	५	५
५	१	स्वाँरा	39000301C05	०	०	६	६
६	१	डाँडाघर	39000301C06	०	०	५	५
७	१	नयाँघर	39000301C07	०	०	३	३
८	१	माझकथर	39000301C08	०	०	७	७
९	१	बुढाघर	39000301C09	०	०	४	४
१०	१	गैरावारी	39000301C10	०	०	४	४
११	१	सानीराम्चे	39000301C11			७	७
१२	१	डोहोटा	39000301C12	०	०	३	३
१३	१	बायपानी	39000301C13	०	०	७	७
				०	०	५६	६३
१४	२	चिनार	39000302C01	०	०	११	११
१५	२	तालपोखरी	39000302C02	०	०	२०	२०
१६	२	हिले	39000302C03	१	०	१९	२०
१७	२	पल्लावारी	39000302C04	०	०	३	३
१८	२	काफल डाँडा	39000302C05	३	०	३	६
१९	२	गुफा	39000302C06	०	०	३	३
२०	२	डास	39000302C07	६	०	१७	२३
				१०	०	७६	८६
२१	३	बयाले	39000303C01	२६	०	२३	४९
२२	३	सापकोटाथर	39000303C02	०	०	२७	२७
२३	३	गहेतरा टोल	39000303C03	०	०	११	११
२४	३	पञ्चपूजा	39000303C04	६	०	०	६
२५	३	पातालवास	39000303C05	२	०	१७	१९
				३४	०	७८	११२
२६	४	डाँडाथोक	39000304C01	२	०	२०	२२
२७	४	पारिथर	39000304C02	३१	०	०	३१
२८	४	बयालेटोल	39000304C03	७	४	१०	२१
२९	४	चिप्लेटी	39000304C04	२१	०	४	२५
३०	४	जैसीथोक	39000304C05	०	०	११	११
				६१	४	४५	११०
३१	५	भाण्डला	39000305C01	१	०	३	४
३२	५	निउरे	39000305C02	०	०	३	३
३३	५	रातडाँडा	39000305C03	०	०	१	१
३४	५	ठूलाचौर	39000305C04	०	०	५	५
३५	५	भेडिखरटोल	39000305C06	२	०	६	८
३६	५	खत्रीथरटोल	39000305C07	०	०	१४	१४
३७	५	तिम्सना	39000305C08	०	०	३	३
३८	५	लामिछनेटोल	39000305C09	४	०	५	९
३९	५	दुईपाखेटोल	39000305C10	०	०	१४	१४
४०	५	दुङ्गाना	39000305C11	०	०	४	४
४१	५	पोखराडिलटोल	39000305C12	०	०	२	२
				७	०	६३	७०
४२	६	अधिकारीटोल	39000306C01	०	०	६	६

सि.न.	वार्ड नं.	टोलको नाम	टोलको कोड	दलित घरधुरी	जनजाती घरधुरी	अन्य घरधुरी	जम्मा घरधुरी
४३	६	खलाघर	39000306C02	०	०	९	९
४४	६	तल्लो अधिकारी	39000306C03	०	०	६	६
४५	६	डाँडाघर	39000306C04	०	०	६	६
४६	६	काफलबोट	39000306C05	०	०	१०	१०
४७	६	चेउदुङ्गा	39000306C06	०	०	३	३
४८	६	मुसुखारी	39000306C07	०	०	७	७
				०	०	४७	४७
४९	७	हिलेकमेरो क	39000307C01	७	०	०	७
५०	७	लामाथरटोल	39000307C02	०	०	९	९
५१	७	घण्टेटोल	39000307C03	१	१०	४१	५२
५२	७	पल्लाछ्वेउ	39000307C04	०	०	२	२
५३	७	घिमिरटोल	39000307C05	०	०	५	५
५४	७	हिले ख	39000307C06	०	०	८	८
५५	७	ढाडा	39000307C07	५	०	०	५
५६	७	कमेरेवस्ती	39000307C08	०	०	१५	१५
५७	७	सतीपोल क	39000307C09	०	०	४	४
५८	७	सतीपोल ख	39000307C10	०	०	४	४
५९	७	खत्रीटोल	39000307C11	०	०	३	३
६०	७	खोरथाप्रे १	39000307C12	०	०	३	३
६१	७	खोरथाप्रे २	39000307C13	०	०	३	३
६२	७	भुसालेटोल	39000307C14	०	०	१४	१४
				१३	१०	१११	१३४
६३	८	दमाइटोल	39000308C01	२५	०	०	२५
६४	८	गुरुङवस्ती	39000308C02	०	७	०	७
६५	८	मुखियाथर	39000308C03	१	२	९	१२
६६	८	चपाईथर	39000308C04	१	०	८	९
६७	८	चापाखाल्टा	39000308C05	०	०	१०	१०
६८	८	साउथर	39000308C06	०	०	१३	१३
६९	८	सेरावस्ती	39000308C07	०	०	५	५
				२७	९	४५	८१
७०	९	डाँडाघर	39000309C01	०	०	४	४
७१	९	पुछारघर	39000309C02	०	०	६	६
७२	९	टारी	39000309C03	०	०	६	६
७३	९	चाउके	39000309C04	०	०	१५	१५
७४	९	गैराथर	39000309C05	०	०	१२	१२
७५	९	धाराधिम	39000309C06	०	०	३	३
७६	९	सिमसाँरा	39000309C07	०	०	४	४
७७	९	आरनथर	39000309C08	५०	०	०	५०
७८	९	बज्रपारे	39000309C09	०	०	३	३
७९	९	गौणखर्क	39000309C10	०	०	२	२
				५०	०	५५	१०५
				२०२	२३	५७६	८०८
				२५.०	२.८	७.३	१००.०

अनुसुचि २ विद्यालय सम्बन्धि विस्तृत विवरण

क्र.सं.	विद्यालयको नाम	तह	वडा नं.	विद्यार्थी संख्या			शिक्षक संख्या			खातेपानी सुविधा	शौचालयको उपलब्धता	लैगिक बाल मैत्री	शौचालयमा हात धूने व्यवस्था	उपलब्ध शौचालय सुविधाको पर्याप्तता
				छात्रा	छात्र	जम्मा	महिला	पुरुष	जम्मा					
१	श्री देवीस्थान प्रा.वि.	प्रा.वि.	१	२६	१९	४५	३	२	५	छैन	छैन	छैन	छैन	छैन
२	श्री आरुचौर पञ्चर स्टार इ. बो. स्कुल	प्रा.वि.	२	३६	४१	७७	५	२	७	छैन	छैन	छैन	छैन	छैन
२	सर्वोदय उ. मा. वि.	उ.मा.वि.	२	२३७	२०४	४४१	३	१९	२२	छैन	छैन	छैन	छैन	छैन
३	बयाले प्रा.वि	प्रा.वि.	३	३४	३३	६७	४	२	६	छैन	छैन	छैन	छैन	छैन
४	दिपज्योति प्रा.वि.	प्रा.वि.	४	२७	३०	५७	३	३	६	छैन	छैन	छैन	छैन	छैन
६	सुर्योदय प्रा.वि.	प्रा.वि.	६	१९	११	३१	२	२	४	छैन	छैन	छैन	छैन	छैन
७	घण्टे उ.मा.वि.	उ.मा.वि.	७							छैन	छैन	छैन	छैन	छैन
८	कालिका प्रा. वि.	प्रा.वि.	८	२०	१२	३२	३	१	४	छैन	छैन	छैन	छैन	छैन
९	बुद्ध नि.मा.वि.	नि.मा.वि.	९	७४	५२	१२६	६	५	११	छैन	छैन	छैन	छैन	छैन

अनुसूची ३ : गविसमा अवस्थित अन्य कार्यालयहरूमा उपलब्ध सुविधा

अनुसुची ५ शौचालय तथा पूर्ण सरसफाई अवस्था

वार्ड नं.	टोलको नाम	घरधुरी	शौचालय संख्या							पानी शुद्धिकरण गर्ने	हात धुने ठाउं	करेसावारी व्यवस्थापन	खेर गएको पानी प्रयोग	खानेकुरा व्यवस्थापन
			स्थायी	खाल्टे	जम्मा	सुधारिएको चुलो	भाडा सुकाउने चाड	फोहोर फाल्ने खाडल	भाडा माझ्हने स्थान					
१	भिरुना	३	३	०	३	०	०	०	०	३	३	३	३	३
१	चउर	३	१	२	३	०	०	०	०	०	०	०	०	०
१	अमलपोखरी	६	६	०	६	०	०	०	०	६	६	६	६	४
१	गैरास्वारा	५	५	०	५	०	०	५	०	५	५	५	५	५
१	स्वाँरा	६	६	०	६	०	०	०	०	६	६	६	६	६
१	डाँडाघर	५	५	०	५	०	१	३	०	३	३	५	५	५
१	नयाँघर	३	३	०	३	०	०	३	०	२	३	३	३	३
१	माझ्घथर	७	५	२	७	०	०	०	०	२	३	५	५	५
१	बुढाघर	४	२	२	४	०	०	०	०	२	४	४	४	४
१	गैराबारी	४	४	०	४	०	२	०	०	२	४	४	४	४
१	सानीराम्चे	७												
१	डोहोटा	३	१	२	३	०	०	०	०	१	१	१	१	१
१	वायपानी	७	५	२	७	०	०	५	०	४	४	४	४	४
		६३	४६	१०	५६	०	३	१६	०	३०	४२	४६	४६	४४
२	चिनार	११	११	०	११	५	०	०	०	४	११	११	११	११
२	तालपोखरी	२०	१९	१	२०	०	०	०	०	१२	१९	१४	१४	१४
२	हिले	२०	२०	०	२०	०	०	०	०	१२	२०	२०	२०	२०
२	पल्लाबारी	३	२	१	३	०	२	२	०	२	२	३	३	३
२	काफलडाँडा	६	६	०	६	०	१	१	०	६	६	६	६	६
२	गुफा	३	३	०	३	०	१	३	०	३	३	३	३	३
२	डास	२३												
		८६	६१	२	६३	५	४	६	०	३९	६१	५७	५७	५७
३	बयाले	४९	३३	१६	४९	०	०	०	०	३३	३३	३३	३३	३३
३	सापकोटाथर	२७	२७	०	२७	०	१२	२७	०	१८	२७	२७	२७	२७
३	गहेतरा टोल	११	११	०	११	०	७	११	११	११	११	११	११	११
३	पंच्चपूजा	६	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
३	पातालवास	१९	१९	०	१९	०	७	१३	१९	१९	१९	१९	१९	१९
		११२	९०	१६	१०६	०	२६	५१	३०	८१	९०	९०	९०	९०
४	डाँडाथोक	२२	२१	१	२२	०	७	०	२१	२०	२०	२०	१५	१५
४	पारिधर	३१	२२	९	३१	०	०	०	१६	०	५	०	५	५
४	बयालेटोल	२१	२०	१	२१	०	०	०	२१	११	११	१३	१३	१३
४	चिप्लेटी	२५	२०	५	२५	०	४	४	२५	२५	१५	१५	१५	१५
४	जैसीथोक	११	११	०	११	११	५	७	११	११	११	११	११	११
		११०	९४	१६	११०	११	१६	११	१४	६७	६२	५९	५९	५९
५	भण्डला	४	२	२	४	०	२	२	४	२	२	४	४	२
५	निउरे	३	३	०	३	३	३	३	३	३	३	३	३	३
५	रातडाँडा	१	१	०	१	०	०	०	१	०	१	१	१	०
५	ठूलाचौर	८	८	०	८	२	५	८	८	२	८	८	८	८
५	भेडिखरटोल	८	५	०	५	१	०	५	५	०	५	५	५	५
५	ख्रीथरटोल	१४	१४	०	१४	५	१४	१४	१४	५	१४	१४	१४	१४
५	तिम्सना	३	३	०	३	२	३	३	३	३	३	३	३	३
५	लामिछानेटोल	९	९	०	९	५	५	९	९	५	९	७	७	७

वार्ड नं.	टोलको नाम	घरधुरी	शौचालय संख्या			सुधारिएको चुलो	भाडा सुकाउने चाड	फोहोर फाल्ने खाडल	भाडा माझ्हाने स्थान	पानी शुद्धिकरण गर्ने	हात धुने ठार्ने	करेसावारी ब्यवस्थापन	खेर गएको पानी प्रयोग	खानेकुरा ब्यवस्थापन
			स्थायी	खाले	जम्मा									
५	दुईपाखेटोल	१४	१४	०	१४	९	५	१४	१४	५	१४	१४	१४	१४
५	दुङ्गाना	४	४	०	४	४	२	०	४	३	४	४	४	४
५	पोखराडिलटोल	२	२	०	२	२	०	२	२	०	२	२	२	२
		७०	६५	२	६७	३६	३९	६०	६७	३१	६२	६५	६५	६२
६	अधिकारीटोल	६	६	०	६	४	६	६	६	५	६	५	५	५
६	खलाघर	९	८	१	९	५	८	८	८	०	८	८	८	८
६	तल्लो अधिकारी	६	५	१	६	२	३	५	५	०	५	५	४	४
६	डाँडाघर	६	६	०	६	३	३	४	६	३	६	६	६	६
६	काफलबोट	१०	१०	०	१०	७	५	१०	१०	७	१०	७	७	७
६	चेउदुङ्गा	३	३	०	३	०	०	३	३	०	३	३	३	३
६	मुसुखारी	७	७	०	७	१	२	२	७	३	५	७	७	७
		४७	४५	२	४७	२२	२७	३८	४५	१८	४०	४२	३७	३७
७	हिलेकमेरो क	७	५	२	७	०	०	०	७	०	०	०	०	०
७	लामाथरटोल	९	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
७	घण्टेटोल	५२	४७	५	५२	१०	०	०	५२	२६	३८	०	०	०
७	पल्लाढ्छेउ	२	२	०	२	०	०	०	२	०	१	१	१	१
७	घिमिरेटोल	५	४	१	५	०	३	३	५	३	५	५	५	५
७	हिले ख	८	८	०	८	६	४	७	८	४	६	८	८	८
७	ढाडा	५	३	२	५	०	०	०	५	०	०	०	०	०
७	कमेरेवस्ती	१५	१५	०	१५	५	७	०	१५	५	१०	१२	१२	१२
७	सतीपोल क	४	४	०	४	४	२	४	४	४	४	४	४	४
७	सतीपोल ख	४	१	३	४	०	०	०	३	०	०	०	०	०
७	खत्रीटोल	३	३	०	३	३	३	३	३	३	३	३	३	३
७	खोरथाप्रे १	३	३	०	३	३	२	३	३	२	३	३	३	३
७	खोरथाप्रे २	३	३	०	३	३	३	२	३	०	३	३	३	३
७	भुसालेटोल	१४	१३	१	१४	७	७	५	१४	७	७	१४	१४	१४
		१३४	१११	१४	१२५	४४	३१	२७	१२४	५४	७४	५३	५३	५३
८	दमाइटोल	२५	१०	१५	२५	०	०	०	०	०	०	०	०	०
८	गुरुङवस्ती	७	७	०	७	४	४	०	७	४	७	६	६	६
८	मुखियाथर	१२	११	१	१२	५	०	०	१२	५	५	१२	१२	१२
८	चपाईथर	९	८	१	९	५	५	५	९	७	९	९	९	९
८	चापाखाल्टा	१०	९	१	१०	७	६	०	१०	७	७	१०	१०	१०
८	साउथर	१३	११	२	१३	७	६	०	१३	७	९	१३	१३	१३
८	सेरावस्ती	५	५	०	५	२	०	०	५	२	२	५	५	५
		८१	६१	२०	८१	३३	२१	५	५६	३२	३९	५५	५५	५५
९	डाँडाघर	४	४	०	४	१	०	०	४	२	२	३	३	३
९	पुछारघर	६	६	०	६	०	०	६	६	०	०	६	०	०
९	टारी	६	५	१	६	१	०	०	५	३	५	५	५	५
९	चाउके	१५	१४	०	१४	०	६	०	१४	८	११	१४	१४	१४
९	गैराथर	१२	१२	०	१२	५	५	१२	१२	१०	१२	११	११	११
९	धाराथिम	३	३	०	३	३	०	०	३	२	३	३	३	३
९	सिमसाँरा	४	४	०	४	३	३	०	४	४	४	४	४	४
९	आरनथर	५०	३८	१२	५०	२०	०	०	३८	१६	३८	१२	१२	१२
९	बज्जपारे	३	३	०	३	१	०	०	३	०	०	०	०	०

वार्ड नं.	टोलको नाम	घरधुरी	शौचालय संख्या			सुधारिएको चुलो	भाडा सुकाउने चाड	फोहोर फाल्ने खाडल	भाडा माफ्ने स्थान	पानी शुद्धिकरण गर्ने	हात धुने ठाउँ	करेसावारी व्यवस्थापन	खेर गएको पानी प्रयोग	खानेकुरा व्यवस्थापन
			स्थायी	खाल्टे	जम्मा									
१	गौणखर्क	२	२	०	२	१	१	१	२	०	२	२	२	२
		१०५	११	१३	१०४	३८	१८	१९	११	४५	७७	६०	५४	५४
		८०८	६६४	९५	७५९	१८९	१८५	२३३	५०७	३९७	५४७	५२७	५१६	५११
		१००.०	८२.२	११.८	९३.९	२३.४	२२.९	२८.८	६२.७	४९.१	६७.७	६५.२	६३.९	६३.२

अनुसुची ६ : पानीको स्रोत सम्बन्धि विवरण

क्र.स	श्रोतको नाम	श्रोतको कोड नं.नम्बर	वडा नं.	श्रोतको क्षमता /LPS	मापन गरेको मिति	फिसिम	प्रयोगको अवस्था	श्रोत रहेको जग्गाको प्रकृति	जग्गामा विवादको अवस्था
१	पिडालुबारी	39000301S01	१	०.७८९	२८/१/२०७२	मुल	छ	दर्ता भएको नीजि जग्गा	छैन
२	त्याउडे	39000301S02	१	०.७८९	२८/१/२०७२	मुल	छैन	दर्ता भएको	छैन
३	ओढारेपानी	39000301S03	१	०.२८१२५	२८/१/२०७२	मुल	छैन	दर्ता भएको	छैन
४	अमलपोखरी	39000301S04	१	०.०२१०३	२८/१/२०७२	मुल	छैन	दर्ता भएको	छैन
५	गोबने	39000301S05	१	०.१०७	२८/१/२०७२	मुल		दर्ता भएको नीजि जग्गा	छैन
६	बाघेपानी	39000301S06	१	०.०७२६	२८/१/२०७२	मुल		दर्ता भएको नीजि जग्गा	छैन
७	जुकेपानी	39000301S07	१	०.९६०७	२८/१/२०७२	मुल	छ	दर्ता भएको नीजि जग्गा	छैन
८	सुखियाकरेबारी	39000301S08	१	०.२५	२८/१/२०७२	मुल	छैन	दर्ता भएको	छैन
९	ठिस्कुक	39000301S09	१	०.००००२	२८/१/२०७२	मुल	छैन	दर्ता भएको	छैन
१०	सानीराम्चे	39000301S10	१	०.०१४४	२८/१/२०७२	मुल	छ	दर्ता भएको	छैन
११	टिउरे	39000301S11	१	०.४५	२८/१/२०७२	मुल	छ	दर्ता भएको	छैन
१२	चउर	39000301S12	१	०.०१५	२८/१/२०७२	मुल	छ	दर्ता भएको	छैन
१३	कोप्चो	39000301S13	१	०.२१४३१	२८/१/२०७२	मुल	छ	दर्ता भएको	छ
१४	पिडालुबारी	39000301S14	१	०.३५३२	२८/१/२०७२	मुल	छैन	दर्ता भएको	छैन
१५	तालपोखरी मूल	39000302S01	२	०.०९४	२९/१/२०७२	मुल	छ	दर्ता नभएको	छैन
१६	सोती	39000302S02	२	०.१७२१३	२९/१/२०७२	मुल	छ	दर्ता भएको	छ
१७	कटुसेको फेद	39000302S03	२	०.२८८३	२९/१/२०७२	मुल	छ	दर्ता भएको	छैन
१८	विफेपानी	39000302S04	२	०.०८२	२९/१/२०७२	मुल	छैन	दर्ता भएको	छैन
१९	दोभानखोला	39000302S05	२	०.४०४	२९/१/२०७२	मुल	छ	दर्ता नभएको	छ
२०	कालीखर्क	39000302S06	२	१.०१	२९/१/२०७२	मुल	छैन	दर्ता नभएको	छैन
२१	ठुलडुङ्गी	39000302S07	२	०.३१२	२९/१/२०७२	मुल	छैन	दर्ता नभएको	छैन
२२	हुड्गानाको कुलाइनको मूल	39000302S08	२	०.२२३	२९/१/२०७२	मुल	छ	दर्ता नभएको	छैन
२३	पल्लावारीको हुङ्गेधारा	39000302S09	२	०.०६४८	२९/१/२०७२	मुल	छ	दर्ता भएको	छैन
२४	चौरको डिलको हुङ्गेधारा	39000302S10	२	०.४२	२९/१/२०७२	मुल	छ	दर्ता नभएको	छैन
२५	तेलचाप्रेको मूल	39000302S11	२	०.१६७	२९/१/२०७२	मुल	छैन	दर्ता नभएको	छैन
२६	सिमसारको मूल	39000302S12	२	०.१८९	२९/१/२०७२	मुल	छ	दर्ता भएको	छैन
२७	पधेरापारीको मूल	39000302S13	२	०.१०५	२९/१/२०७२	मुल	छ	दर्ता भएको	छैन
२८	तल्लोकान्लाको मूल	39000302S14	२	०.०९२	२९/१/२०७२	मुल	छ	दर्ता भएको	छैन
२९	घडेरीथरको मूल	39000303S01	३	०.१७७८	५/२/२०७२	मुल	छ	दर्ता भएको	छैन
३०	मन्दिरको मूल	39000303S02	३	०.०२७८	५/२/२०७२	मुल	छ	दर्ता नभएको	छैन
३१	लुकुवाको मूल	39000303S03	३	०.०३२९	५/२/२०७२	मुल	छैन	दर्ता भएको	छैन
३२	खोरिए मूल	39000303S04	३	०.०२६९	५/२/२०७२	मुल	छ	दर्ता भएको	छैन
३३	गहतेरा मूल	39000303S05	३	०.११४८	५/२/२०७२	मुल	छ	दर्ता नभएको	छैन
३४	मूलाखाल्टे मूल	39000303S06	३	०.२५	५/२/२०७२	मुल	छ	सामुदायिक वन	छैन
३५	खेत रोपे मूल	39000303S07	३		५/२/२०७२	मुल	छैन	दर्ता भएको	छैन

क्र.स	श्रोतको नाम	श्रोतको कोड नं.नम्बर	वडा नं.	श्रोतको क्षमता /LPS	मापन गरेको मिति	किसिम	प्रयोगको अवस्था	श्रोत रहेको जग्गाको प्रकृति	जग्गामा विवादको अवस्था
३६	सिंदुरचाउके मुल	39000303S08	३	०.०३९	५/२/२०७२	मुल	छैन	दर्ता भएको	छैन
३७	पाखे मुल	39000303S09	३	०.०३१८	५/२/२०७२	मुल	छ	सामुदायिक वन	छैन
३८	भिकुना	39000303S10	३	०.०७३७	५/२/२०७२	मुल	छ	सामुदायिक वन	छैन
३९	झाँकीखोला	39000303S11	३	०.३८५	५/२/२०७२	मुल	छ	दर्ता नभएको	छैन
४०	वसन्ते मुल	39000304S01	४	०.०८२	३०/१/२०७२	मुल	छ	दर्ता भएको	छैन
४१	ठुलापाटोको मुल	39000304S02	४	०.२२७	३०/१/२०७२	मुल	छ	दर्ता भएको	छैन
४२	ठुलधारोको मुल	39000304S03	४	०.७१४	३०/१/२०७२	मुल	छ	दर्ता भएको	छ
४३	जुकेघारोको मुल १	39000304S04	४	०.४५५	३०/१/२०७२	मुल	छ	दर्ता भएको	छ
४४	जुकेघारोको मुल २	39000304S05	४	०.४१७	३०/१/२०७२	मुल	छ	दर्ता भएको	छैन
४५	जुकेघारोको मुल ३	39000304S06	४	०.०४५	३०/१/२०७२	मुल	छ	दर्ता भएको	छैन
४६	राम्चे	39000304S07	४	०.०५४९	३०/१/२०७२	मुल	छ	सामुदायिक वन	छैन
४७	घउलेपोखरी मुल	39000304S08	४	०.०४५	३०/१/२०७२	मुल	छैन	दर्ता भएको	छैन
४८	माभथर कुवा	39000304S09	४	०.०४२४	३०/१/२०७२	मुल	छ	दर्ता भएको	छैन
४९	टुनेटाको पैंधेरो १	39000304S10	४	०.०४५	३०/१/२०७२	मुल	छैन	दर्ता भएको	छैन
५०	टुनेटाको पैंधेरो २	39000304S11	४	०.०१	३०/१/२०७२	मुल	छैन	दर्ता भएको	छैन
५१	सुब्बाको पैंधेरो	39000304S12	४	०.०६४९	३०/१/२०७२	मुल	छ	दर्ता भएको	छैन
५२	चाउसेखोला	39000304S13	४	०.१०६४	३०/१/२०७२	मुल	छ	सामुदायिक वन	छैन
५३	जैसीथोक पैंधेरो	39000304S14	४	०.०३७	३०/१/२०७२	मुल	छ	दर्ता भएको	छैन
५४	रातडाँडा खोला	39000305S01	५	०.१०९		मुल	छ	दर्ता भएको	छैन
५५	खौरेटो	39000305S02	५	०.०४१७		मुल	छैन	दर्ता भएको	छैन
५६	तल्लोपैंधेरो	39000305S03	५	०.१३१२५		मुल	छ	दर्ता भएको	छैन
५७	ठुलाचौर कुवा	39000305S04	५	०.०४२३		मुल	छैन	दर्ता भएको	छैन
५८	राहालेखोला	39000305S05	५	१		मुल	छैन	दर्ता नभएको	छैन
५९	सिमपैंधेरा	39000305S06	५	०.१५६२५		मुल	छ	दर्ता नभएको	छैन
६०	पोखरीडिल मूल	39000305S07	५	०.०४		मुल	छ	दर्ता भएको	छैन
६१	तुरतुरे	39000306S01	६	०.०९		मुल	छ	दर्ता भएको	छैन
६२	छहरा	39000306S02	६	०.१४		मुल	छ	दर्ता भएको	छैन
६३	वाँकावारी	39000306S03	६	०.०१५		मुल	छ	दर्ता भएको	छैन
६४	मुलाछरे मूल	39000306S04	६	०.०५१३		मुल	छ	दर्ता भएको	छैन
६५	तल्लोखेत मूल	39000306S05	६	०.००५२६		मुल	छैन	दर्ता भएको	छैन
६६	ठावा कुवा	39000306S06	६	०.००७१४		मुल	छ	दर्ता भएको	छैन
६७	भिरमुनि मूल	39000306S07	६			मुल	छैन	दर्ता भएको	छैन
६८	काफलबोटमुनि मूल	39000306S08	६	०.३०८		मुल	छ	दर्ता भएको	छैन
६९	मुसुरवारी मूल	39000306S09	६	०.०८१८		मुल	छ	दर्ता भएको	छैन
७०	नहतो मूल	39000306S10	६	०.१८		मुल	छ	दर्ता भएको	छैन
७१	नाकेघारा मूल	39000306S11	६	०.०९७६		मुल	छ	दर्ता भएको	छैन

क्र.स	श्रोतको नाम	श्रोतको कोड नं.नम्बर	वडा नं.	श्रोतको क्षमता /LPS	मापन गरेको मिति	किसिम	प्रयोगको अवस्था	श्रोत रहेको जग्गाको प्रकृति	जग्गामा विवादको अवस्था
७२	हिले मुल	39000307S01	९	०.१०८१		मुल	छ	दर्ता भएको	छैन
७३	हिलखोला मुल	39000307S02	८	०.०२६६७		मुल	छ	दर्ता भएको	छैन
७४	डङ्डाल्ले	39000307S03	७	०.०३२२२		मुल	छ	दर्ता भएको सामुदायिक वन	छैन
७५	मथ्यानि मूल	39000307S04	८	०.०४		मुल	छ	दर्ता भएको सामुदायिक वन	छैन
७६	सिल्केयोक	39000307S05	८	०.३२३५		मुल	छ	दर्ता भएको सामुदायिक वन	छैन
७७	कालापखरा	39000307S06	८	०.०५८५		मुल	छ	दर्ता भएको	छैन
७८	तल्लो सिल्के १	39000307S07	८	०.०२५९		मुल	छ	दर्ता भएको	छैन
७९	तल्लो सिल्के २	39000307S08	७	०.१७७		मुल	छ	दर्ता भएको	छैन
८०	तल्लो सिल्के ३	39000307S09	७	०.०६४७		मुल	छ	दर्ता भएको	छैन
८१	पोखरीडिल मूल १	39000307S10	७	०.०२४		मुल	छ	दर्ता नभएको	छैन
८२	पोखरीडिल मूल २	39000307S11	७	०.३२३५		मुल	छ	दर्ता भएको	छैन
८३	कमेरे मूल	39000307S12	७	०.०६६३		मुल	छ	दर्ता भएको	छैन
८४	राउलगाडे मुल	39000307S13	७	०.६८२		मुल	छ	दर्ता भएको	छैन
८५	गाँजेको मूल	39000307S14	७	०.११९		मुल	छ	दर्ता भएको	छैन
८६	चाउकेको मूल	39000307S15	७	०.०७६७		मुल	छ	दर्ता भएको	छैन
८७	वाँसमूनिको मूल	39000307S16	७	०.०३५९५		मुल	छ	दर्ता भएको	छैन
८८	फाँकीकोथान	39000307S17	७	०.१०९३७५		मुल	छ	दर्ता भएको	छैन
८९	खत्रीको मूल	39000307S18	७	०.१०७५		मुल	छ	दर्ता भएको	छैन
९०	भुसाले १	39000307S19	७	०.०३८१		मुल	छ	दर्ता नभएको	छैन
९१	भुसाले २	39000307S20	७	०.०७१४		मुल	छ	दर्ता भएको	छैन
९२	नयाँघरे मूल १	39000307S21	७	०.००९५२		मुल	छ	दर्ता भएको	छैन
९३	नयाँघरे मूल २	39000307S22	७	०.००९		मुल	छ	दर्ता भएको	छैन
९४	गम्भीरको मूल ४	39000307S23	७	०.०५		मुल	छ	दर्ता नभएको	छैन
९५	गम्भीरको मूल २	39000307S24	७	०.०३९९		मुल	छ	दर्ता भएको	छैन
९६	खोरथाप्रे मूल ४	39000307S25	७	०.०४३४		मुल	छ	दर्ता भएको	छैन
९७	नियालबारी मूल	39000307S26	७	०.०११		मुल	छ	दर्ता भएको	छैन
९८	खोरथाप्रे मूल ३	39000307S27	७	०.०५५६		मुल	छ	दर्ता भएको	छैन
९९	निउरेनी खोला १	39000307S28	७	०.०७१४		मुल	छ	दर्ता भएको सामुदायिक वन	छैन
१००	निउरेनी खोला २	39000307S29	७	०.०७३४		मुल	छ	दर्ता भएको सामुदायिक वन	छैन
१०१	चिसोकान्ते मूल	39000308S01	८	०.१०९१		मुल	छ	दर्ता भएको	छैन
१०२	बुदेको पैधरो	39000308S02	८	०.२७३		मुल	छैन	दर्ता भएको	छैन
१०३	सिउरे मूल १	39000308S03	८	०.०५		मुल	छ	दर्ता भएको	छैन
१०४	सिउरे मूल २	39000308S04	८	०.०३३		मुल	छ	दर्ता भएको सामुदायिक वन	छैन
१०५	भालुखोला मूल १	39000308S05	८	०.३१६		मुल	छ	दर्ता भएको सामुदायिक वन	छैन
१०६	कमेरेको मूल	39000308S06	८	०.०२६८		मुल	छ	दर्ता भएको सामुदायिक वन	छैन
१०७	थलथले	39000308S07	८	२		मुल	छ	दर्ता भएको	छैन

क्र.स	श्रोतको नाम	श्रोतको कोड नं.नम्बर	वडा नं.	श्रोतको क्षमता /LPS	मापन गरेको मिति	किसिम	प्रयोगको अवस्था	श्रोत रहेको जग्गाको प्रकृति	जग्गामा विवादको अवस्था
१०८	कमेरे धारो मूल	39000308S08	८	०.४६१५		मुल	छ	दर्ता भएको	छैन
१०९	सेरा मूल	39000308S09	८	०.१६४		मुल	छ	दर्ता भएको	छैन
११०	जमदार्नी	39000308S10	८	०.१		मुल	छ	दर्ता भएको	छैन
१११	बुढासिङ्ग	39000308S11	८	०.०६७		मुल	छ	दर्ता भएको	छैन
११२	भालुखोला मूल २	39000308S12	८	०.१०११		मुल	छ	दर्ता भएको	छैन
११३	गैरथर मूल १	39000309S01	९	०.०१७		मुल	छ	दर्ता भएको	छैन
११४	पुङ्खारघर मूल १	39000309S02	९	०.१७		मुल	छ	दर्ता भएको	छैन
११५	पुङ्खारघर मूल २	39000309S03	९	०.०४२		मुल	छ	दर्ता भएको	छैन
११६	साजो मूल	39000309S04	९	०.०४२८		मुल	छ	दर्ता भएको	छैन
११७	फिटकीनी साजो मूल	39000309S05	९	०.०२१		मुल	छ	दर्ता भएको	छैन
११८	खोर साजो मूल	39000309S06	९	०.०२२		मुल	छ	दर्ता भएको	छैन
११९	गैरथर मूल २	39000309S07	९	०.४५७		मुल	छ	दर्ता भएको	छैन
१२०	धाराधिम मूल	39000309S08	९	०.५२५		मुल	छ	दर्ता भएको	छैन
१२१	मुलाउरे	39000309S09	९	१.५		मुल	छ	दर्ता भएको	छैन
१२२	आरनथर मूल २	39000309S10	९	०.१७२		मुल	छ	दर्ता भएको	छैन
१२३	आरनथर मूल १	39000309S11	९	०.५२५		मुल	छ	दर्ता भएको	छैन
१२४	च्याउटे	39000309S12	९	०.०१२५		मुल	छ	दर्ता भएको	छैन
१२५	कुट्कुले मूल	39000309S13	९	०.१९१		मुल	छ	दर्ता भएको	छैन
१२६	सिउरे मूल ३	39000309S14	९	०.१		मुल	छ	दर्ता भएको	छैन
१२७	उत्तीसको गैराको खोला	39000309S15	९	०.०९		मुल	छ	दर्ता भएको सामुदायिक वन	छैन

अनुसूची ७ : खानेपानी प्रयोगको विद्यमान अवस्था

वर्तीको नाम	बडा नं.	जम्मा घरपुरी	वर्तमान प्रयोग (प्रायसीक स्रोत)				पानीको गुणस्तर				उपलब्ध परिमाण				एकपटक पानी ल्याउन लाग्ने समय						
			शारा	मुहुर्मुहुरा	खासी	हाँसारा	राशी	जीसत	नरसो	दैर्घ्य नरसो	प्रयोग	हिँ	घारा	वाहाव	<१५ मि	१६ वेलि	३० मि	३१ वेलि	४५ मि		
भिर्कुना	१	२०	२०	२	१												२०				
चउर	१	२०	२०														२०				
अमलपोखरी	१	६	६														६				
गैरास्वारा	१	५	५														५				
स्वाँरा	१	६	६														६				
डाँडाघर	१	५	५														५				
नयाँघर	१	३	३														३				
माझधर	१	७	७														७				
बुढाघर	१	४	४														४				
गैरावारी	१	४	४														४				
सानीराम्चे	१	७	३	४					३	४							४	३			
डोहोटा	१	३	३														३				
वायपानी	१	७																			
		६३	५१	५	०	०	३	४९	४	०	३१	२५	०	०	४९	७	०	०			
चिनार	२	११		११				११									११				
तालपोखरी	२	२०		२०				२०									२०				
हिले	२	२०		२०				२०									२०				
पल्लावारी	२	३		३				३									३				
काफलडाँडा	२	६		६				६									६				
गुफा	२	३		३				३									३				
डास	२	२३		२३				२३									२३				
		८६	०	८६	०	०	०	८६	०	०	१२	७४	०	०	८३	०	३	०			
बयाले	३	४९		४९				४९									४९				
सापकोटाथर	३	२७		२७				२७									२७				
गहेतरा टोल	३	११		११				११									११				
पञ्चपूजा	३	६		६				६									३				
पातालवास	३	१९	१२	७				३	१६								१९				
		११२	१२	१००	०	०	३	१०९	०	०	११	९६	३	०	१०६	३	०	३			
डाँडाथोक	४	२२	२०	२							२२		२०	२			२२				
पारिथर	४	३१		३१				३१									३१				
बयालेटोल	४	२१		२१				२१									२१				
चिप्लेटी	४	२५	१४	११					११	१४							२५				
जैसीथोक	४	११		११				११									११				
		११०	३४	७६	०	०	२१	४२	३३	१४	६१	३७	१२	०	७९	३१	०	०			
भण्डला	५	४		४				४									४				
निउरे	५	३		३				३									३				
रातडाँडा	५	१		१				१									१				
ठूलाचौर	५	६		६				६									६				
भेडिखरटोल	५	५		५				५									६	२			
खत्रीथरटोल	५	१४		१४				१४									१४				
तिम्सना	५	३		३				३									३				
लामिछानेटोल	५	९		९				९									७	२			
दुईपाखेटोल	५	१४		१४				१४									१४				
दुङ्गाना	५	४		४				४									४				
पोखराडिलटोल	५	२		२				२									२				
		७०	०	७०	०	०	०	७०	०	०	३	१३	५४	०	६२	५	०	०			
अधिकारीटोल	८	६		६				६									६				
खलाघर	८	९		९				९									९				
तल्लो अधिकारी	९	६		६				६									६				

वस्तीको नाम	बडा नं.	जम्मा घरधुरी	वर्तमान प्रयोग (प्राथमीक स्रोत)				पानीको गुणस्तर				उपलब्ध परिमाण			एकपटक पानी न्याउन लार्ने समय				
			घारा	मुँह	खाली	दूरधारा	राजा	झौल	नरसो	हैंड बरसी	पर्यावरण	हिँ	अमु	अमाव	<१५ मि	१६ देखि ३० मि	३१ देखि ४५ मि	> ४५मिनेट
डाङाघर	८०	६	८०					८०		८०	८०				८			
काफलबोट	८०	१०	१०					१०		१०					१०			
चेउदुङ्गा	८०	३	२	१				३		३					२	१		
मुसुखारी	८०	७	७					७		७					७			
		४७	४६	१	०	०	०	४७	०	०	४७	०	०	०	४६	१	०	०
हिलेकमेरो क	७	७	५	२				७		२		५			७			
लामाथारटोल	७	९	९					९				९			९			
घण्टेटोल	७	५२		५२				५२			५२				५२			
पल्लाछ्वेउ	७	२		२				२		२					२			
घिमिरेटोल	७	५		५				५			५				५			
हिले ख	७	५		५				५		५					५			
ढाडा	७	५		५				५			२	३			५			
कमेरेवस्ती	७	१५	१५					१५			५	१०			१५			
सतीपोल क	७	४	४					४				४			४			
सतीपोल ख	७	४	४					४			४				४			
खत्रीटोल	७	३	२			१		३		१		२			३			
खोरथाप्रे १	७	३	२	१				३		१		२			३			
खोरथाप्रे २	७	३		३				३		३					३			
भुसालेटोल	७	१४	११	३				१४		३		११			१४			
		१३४	५२	८१	०	१	०	१३४	०	०	२४	७३	३७	०	१३४	०	०	०
दमाइटोल	८	२५		१५		१०		२५		१०	१५				२५			
गुरुङवस्ती	८	७	७					७			७				७			
मुखियाथार	८	१२	१२					१२				१२			१२			
चपाइथर	८	९	९					९			९				९			
चापाखाल्टा	८	१०	१०					१०				१०			१०			
साउथर	८	१३	१३					१३				१३			१३			
संरावस्ती	८	५		५							५	५			५			
		८१	५१	२०	०	१०	२२	५४	०	५	४४	३७	०	०	८१	०	०	०
डाङाघर	९	४	४							४		४			४			
पुङ्गारघर	९	६	५	१				१	५		६				६			
टारी	९	६	५	१				१	५		६				६			
चाउके	९	१५	१४	१				१	१४		१५				१५			
गैराथर	९	१२	११	१				१	११		१२				१२			
धाराधिम	९	३		३					३		३				३			
सिमसाँरा	९	४	४						४		४				४			
आरनथर	९	५०				५०		५०		५०		५०			५०			
बज्रपारे	९	३	३						३		३				३			
गौणखर्क	९	२	२						२		२				२			
		१०५	४६	७	०	५०	०	४	१०१	०	१०५	०	०	०	१०५	०	०	०
		८०८	२९४	४४६	०	६१	४९	५९५	१३८	१९	३३८	३५७	१०६	०	७४५	५०	३	३
		१००.०	३६.४	५५.२	०.०	७.५	६.१	७३.६	१७.१	२.४	४१.८	४४.२	१३.१	०.०	९२.२	६.२	०.४	०.४

अनुसूची ८ : सुविधा स्तर वर्गीकरण तथा कठीनता अंक

क्र.सं .	वडा नं.	वस्तीको नाम	जम्मा घरधुरी	प्रथम सुविधास्तर		दोस्रो सुविधास्तर		तेस्रो सुविधास्तर		चौथो सुविधास्तर		कठीनता अंक
				घरधुरी	%	घरधुरी	%	घरधुरी	%	घरधुरी	%	
१		भिर्कुना	३	०	०.०	३	१००.०	०	०.०	०	०.०	१००
१		चउर	३	३	१००.०	०	०.०	०	०.०	०	०.०	०
१		अमलपोखरी	६	०	०.०	६	१००.०	०	०.०	०	०.०	१००
१		गैरास्वारा	५	०	०.०	५	१००.०	०	०.०	०	०.०	१००
१		स्वाँरा	६	०	०.०	६	१००.०	०	०.०	०	०.०	१००
१		डाँडाघर	५	०	०.०	५	१००.०	०	०.०	०	०.०	१००
१		नयाँघर	३	०	०.०	३	१००.०	०	०.०	०	०.०	१००
१		माझ्थर	७	०	०.०	७	१००.०	०	०.०	०	०.०	१००
१		बुढाघर	४	०	०.०	४	१००.०	०	०.०	०	०.०	१००
१		गैराबारी	४	०	०.०	४	१००.०	०	०.०	०	०.०	१००
१		सानीराम्चे	७	०	०.०	३	४३.०	४	५७.०	०	०.०	१५७
१		डोहोटा	३	०	०.०	३	१००.०	०	०.०	०	०.०	१००
१		बायपानी	७	०	०.०	०	०.०	०	०.०	०	०.०	०
			६३	३		४९		४		०		
२		चिनार	११	०	०.०	११	१००.०	०	०.०	०	०.०	१००
२		तालपोखरी	२०	०	०.०	२०	१००.०	०	०.०	०	०.०	१००
२		हिले	२०	०	०.०	२०	१००.०	०	०.०	०	०.०	१००
२		पल्लाबारी	३	०	०.०	३	१००.०	०	०.०	०	०.०	१००
२		काफलडाँडा	६	०	०.०	६	१००.०	०	०.०	०	०.०	१००
२		गुफा	३	०	०.०	०	०.०	३	१००.०	०	०.०	२००
२		डास	२३	०	०.०	२३	१००.०	०	०.०	०	०.०	१००
			८६	०		८३		३		०		
३		बयाले	४९	०	०.०	४९	१००.०	०	०.०	०	०.०	१००
३		सापकोटाथर	२७	०	०.०	२७	१००.०	०	०.०	०	०.०	१००
३		गहेतरा टोल	११	०	०.०	११	१००.०	०	०.०	०	०.०	१००
३		पंचपूजा	६	०	०.०	३	५०.०	०	०.०	३	५०.०	२००
३		पातालवास	१९	३	१६.०	१५	७९.०	०	०.०	१	५.०	९४
			११२	३		१०५		०		४		
४		डाँडाथोक	२२	०	०.०	०	०.०	२०	९९.०	२	९.०	२०९
४		पारिथर	३१	०	०.०	३१	१००.०	०	०.०	०	०.०	१००
४		बयालेटोल	२१	०	०.०	२१	१००.०	०	०.०	०	०.०	१००
४		चिप्पेटी	२५	०	०.०	०	०.०	११	४४.०	१४	५६.०	२५६
४		जैसीथोक	११	०	०.०	१०	९९.०	१	९.०	०	०.०	१०९
			११०	०		६२		३२		१६		
५		भण्डला	४	०	०.०	४	१००.०	०	०.०	०	०.०	१००
५		निउरे	३	०	०.०	३	१००.०	०	०.०	०	०.०	१००
५		रातडाँडा	१	०	०.०	१	१००.०	०	०.०	०	०.०	१००
५		ठूलाचौर	८	०	०.०	०	०.०	८	१००.०	०	०.०	२००
५		भेडिखरटोल	८	०	०.०	६	७५.०	२	२५.०	०	०.०	१२५
५		खत्रीथरटोल	१४	०	०.०	४	२९.०	१०	७१.०	०	०.०	१७१
५		तिम्सिना	३	०	०.०	०	०.०	३	१००.०	०	०.०	२००
५		लामिछानेटोल	९	०	०.०	२	२२.०	७	७८.०	०	०.०	१७८

क्र.सं.	वडा नं.	वस्तीको नाम	जम्मा घरधुरी	प्रथम सुविधास्तर		दोस्रो सुविधास्तर		तेस्रो सुविधास्तर		चौथो सुविधास्तर		कठिनता अंक
				घरधुरी	%	घरधुरी	%	घरधुरी	%	घरधुरी	%	
५	दुईपाखेटोल	१४	०	०.०	०	०.०	१४	१००.०	०	०.०	२००	
५	दुङ्गाना	४	०	०.०	०	०.०	४	१००.०	०	०.०	२००	
५	पोखराडिलटोल	२	०	०.०	२	१००.०	०	०.०	०	०.०	१००	
		७०	०		२२		४६		०			
६	अधिकारीटोल	६	०	०.०	६	१००.०	०	०.०	०	०.०	१००	
६	खलाघर	९	०	०.०	९	१००.०	०	०.०	०	०.०	१००	
६	तल्लो अधिकारी	६	०	०.०	६	१००.०	०	०.०	०	०.०	१००	
६	डाँडाघर	६	०	०.०	६	१००.०	०	०.०	०	०.०	१००	
६	काफलबोट	१०	०	०.०	१०	१००.०	०	०.०	०	०.०	१००	
६	चेउदुङ्गा	३	०	०.०	३	१००.०	०	०.०	०	०.०	१००	
६	मुसुखारी	७	०	०.०	७	१००.०	०	०.०	०	०.०	१००	
		४७	०		४७		०		०			
७	हिलेकमेरो क	७	०	०.०	२	२९.०	५	७१.०	०	०.०	१७१	
७	लामाथरटोल	९	०	०.०	९	१००.०	०	०.०	०	०.०	१००	
७	घण्टेटोल	५२	०	०.०	५२	१००.०	०	०.०	०	०.०	१००	
७	पल्लाढ्येउ	२	०	०.०	२	१००.०	०	०.०	०	०.०	१००	
७	घिमिरेटोल	५	०	०.०	५	१००.०	०	०.०	०	०.०	१००	
७	हिले ख	८	०	०.०	८	१००.०	०	०.०	०	०.०	१००	
७	ढाडा	५	०	०.०	२	४०.०	३	६०.०	०	०.०	१६०	
७	कमेरेवस्ती	१५	०	०.०	५	३३.०	१०	६७.०	०	०.०	१६७	
७	सतीपोल क	४	०	०.०	०	०.०	४	१००.०	०	०.०	२००	
७	सतीपोल ख	४	०	०.०	४	१००.०	०	०.०	०	०.०	१००	
७	खत्रीटोल	३	०	०.०	१	३३.०	२	६७.०	०	०.०	१६७	
७	खोरथाप्रे १	३	०	०.०	१	३३.०	२	६७.०	०	०.०	१६७	
७	खोरथाप्रे २	३	०	०.०	३	१००.०	०	०.०	०	०.०	१००	
७	भुसालेटोल	१४	०	०.०	३	२१.०	११	७९.०	०	०.०	१८७	
		१३४	०		९७		३७		०			
८	दमाइटोल	२५	०	०.०	२५	१००.०	०	०.०	०	०.०	१००	
८	गुरुङवस्ती	७	०	०.०	७	१००.०	०	०.०	०	०.०	१००	
८	मुखियाथर	१२	०	०.०	१२	१००.०	०	०.०	०	०.०	१००	
८	चपाईथर	९	९	१००.०	०	०.०	०	०.०	०	०.०	०	
८	चापाखाल्टा	१०	०	०.०	१०	१००.०	०	०.०	०	०.०	१००	
८	साउथर	१३	१३	१००.०	०	०.०	०	०.०	०	०.०	०	
८	सेरावस्ती	५	०	०.०	०	०.०	०	०.०	५	१००.०	३००	
		८१	२२		५४		०		५			
९	डाँडाघर	४	०	०.०	०	०.०	४	१००.०	०	०.०	२००	
९	पुछारघर	६	०	०.०	१	१७.०	५	८३.०	०	०.०	१८३	
९	टारी	६	०	०.०	१	१७.०	५	८३.०	०	०.०	१८३	
९	चाउके	१५	०	०.०	१	७.०	१४	९३.०	०	०.०	१९३	
९	गैराथर	१२	०	०.०	१	८.०	११	९२.०	०	०.०	१९२	
९	धाराथिम	३	०	०.०	०	०.०	३	१००.०	०	०.०	२००	
९	सिमसांगा	४	०	०.०	०	०.०	४	१००.०	०	०.०	२००	
९	आरनथर	५०	०	०.०	०	०.०	५०	१००.०	०	०.०	२००	
९	वज्रपारे	३	०	०.०	०	०.०	३	१००.०	०	०.०	२००	
९	गौणखक	२	०	०.०	०	०.०	२	१००.०	०	०.०	२००	

क्र.सं	बडा नं.	वस्तीको नाम	जम्मा घरधुरी	प्रथम सुविधास्तर		दोस्रो सुविधास्तर		तेस्रो सुविधास्तर		चौथो सुविधास्तर		कठिनता अंक
				घरधुरी	%	घरधुरी	%	घरधुरी	%	घरधुरी	%	
			१०५	०		४		१०१		०		
			८०८	२८		५२३		२२५		२५		

अनुसूची ९ क: विद्यमान खानेपानीको योजनाहरूको संचालन अवस्था

अनुसूची १० : निर्माणाधिन योजनाहरूको विवरण

क्र. सं	योजनाको नाम	योजनाको कोड	योजनाको प्रकार	लाभान्वित भरत्युरी	आरम्भ थाएको वर्ष	सहयोगी निकाय
१						
२						

अनुसंधी ११ ख : वडा स्तरमा प्रसावित पाइप पाणीका खानेपानी योजनाहर

प्राचीनीकरण क्रम	योजनाको नाम	वडा नं.	योजनाको प्रकार	नवा, मूलतः पुनर्निर्माण	इटेक	आर.भि.टी.	धारा	पुरब पाइपलाइनको लम्बाई (मी.)	पितरपाइपलाइनको लम्बाई (मी.)	लाभान्वित टोलहर	लाभान्वित घरखुरी	विवर	जनजाती	वन्य	मुख्य पाइपमा परिवर्ती	मुख्य पाइपमा वाकी	पितरपाइपलाइन	इटेकमा वाही	इटेकमा पहिरी	आर.भि.टी. मा परिवर्ती	
१	साना खोल्दा	२	लिफ्टिङ	नवा	२	३	३५	१००	१००	मर्केनी भव्याङ्ग, मानवर, पल्लो लाम्हा	१४५	७५	२८	द्विन	द्विन	द्विन	द्विन	द्विन	द्विन	द्विन	
२	छहरा १	२	लिफ्टिङ	नवा	२	१	७	५०	५०	पल्लो वल्लो साम्भा खोला	६६	८३	३	द्विन	द्विन	द्विन	द्विन	द्विन	द्विन	द्विन	
३	मानवरी जोरा तरा	२	पि.एस.आइ	मर्मत	१	१	२	५०	५०	मर्केनी	४२	३१	६	५	द्विन	द्विन	द्विन	द्विन	द्विन	द्विन	
४	टिउरे शेरा	२	पि.एस.आइ	नवा	१	१	२	१००	१००	मानवर	१८	५	७	६	द्विन	द्विन	द्विन	द्विन	द्विन	द्विन	
५	छहरा ३ (चिपारे)	२	पि.एस.आइ	मर्मत	१	१	२	५०	५०	पल्लो साम्भा	१८	१५	३	द्विन	द्विन	द्विन	द्विन	द्विन	द्विन	द्विन	
६	दुली पाँचरा बबादी	२	ग्रामटी	मर्मत	१	१	२	८०	८०	साम्भाना मानवर मकोदी	६५	३२	२४	६	द्विन	द्विन	द्विन	द्विन	द्विन	द्विन	
७	दुली पाँचरा ताम्भा	२	पि.एस.आइ	मर्मत	१	१	२	८०	८०	पल्लो साम्भा	१८	१५	३	द्विन	द्विन	द्विन	द्विन	द्विन	द्विन		
८	बासापारी पाथेरा	२	पि.एस.आइ	नवा	१	१	१	८०	८०	पल्लो साम्भा	१०	१०	१	१	द्विन	द्विन	द्विन	द्विन	द्विन	द्विन	
९	खोला पारारा	२	पि.एस.आइ	नवा	१	१	२	८०	८०	खोला गाडा	२०	२०	१	१	द्विन	द्विन	द्विन	द्विन	द्विन	द्विन	
१०	लालो सोरा गोरा	२	पि.एस.आइ	नवा	१	१	१	८०	८०	मर्केनी	२५	१८	७	६	द्विन	द्विन	द्विन	द्विन	द्विन	द्विन	
११	वाडाखे वराहबान	४	ग्रामटी	नवा	२	१	३	३००	१००	दोवाटा मान्दे	२०	१	१२	७	द्विन	द्विन	द्विन	द्विन	द्विन	द्विन	
१२	बराहावान मूलापानी खा.पा.यो.	४	ग्रामटी	नवा	१	१	४	५००	१००	नोवासे टारी	७	७	३	३	द्विन	द्विन	द्विन	द्विन	द्विन	द्विन	
१३	हल्लाले मूल खा.पा.यो.	४	ग्रामटी	पि.न.निर्माण	१	१	२	२०	१५०	५०००	शानावर यस्का भव्याङ्ग अन्वारी	७९	१	११	६७						
१४	हुडरे कालादी	४	ग्रामटी	पि.न.निर्माण	१	१	७	७०	७०	मर्केनीडाढा	३३	४	२९	४	द्विन	द्विन	द्विन	द्विन	द्विन	द्विन	
१५	जो खोला	४	ग्रामटी	पि.न.निर्माण	१	१	२	१५०	१५०	जो खोला सम्बर	३	३	१८	१८	द्विन	द्विन	द्विन	द्विन	द्विन	द्विन	
१६	खुमानीडाढा खा.पा.यो.	४	ग्रामटी	मर्मत	१	१	५	५००	३००	खुमानीडाढा	१४	३	११	१८	द्विन	द्विन	द्विन	द्विन	द्विन	द्विन	
१७	धर्माखोला बिनारा	४	ग्रामटी	मर्मत	१	१	१	५००	५००	मटारी	१	१	१	१	द्विन	द्विन	द्विन	द्विन	द्विन	द्विन	
१८	बराहावान खा.पा.यो.	४	ग्रामटी	मर्मत	१	१	३	१५००	२००	मानीवारी दोवाटा	७	७	३	३	द्विन	द्विन	द्विन	द्विन	द्विन	द्विन	
१९	मान बारापानी	४	ग्रामटी	पि.न.निर्माण	१	१	४	२००	७०	मान्दे	८	१	१	६							
२०	मंसकुर खा.पा.यो.	४	ग्रामटी	मर्मत	१	१	७	५००	५००	मर्केनीडाढा	३५	८	२७	१८	द्विन	द्विन	द्विन	द्विन	द्विन	द्विन	
२१	जलजले खा.पा.यो.	६	ग्रामटी	नवा	२	४	२०	६००	६००	ओलाली धारापानी राम्बे	७९	१०	३७	२२	४	४	४	४	४	४	
२२	घोर्खेखोला धारापानी	६	ग्रामटी	पि.न.निर्माण	१	१	७	५००	१००	पारेहाङ्ग	३२	९	१५	८	द्विन	द्विन	द्विन	द्विन	द्विन	द्विन	
२३	राम्बे खा.पा.	६	ग्रामटी	पि.न.निर्माण	१	१	७	१००	६००	राम्बे	१०	१	१	१	द्विन	द्विन	द्विन	द्विन	द्विन	द्विन	
२४	बारापानी कर्मे	६	ग्रामटी	पि.न.निर्माण	१	१	१	१२००	३००	ओलालीडाढा	२७	१२	१२	१४	द्विन	द्विन	द्विन	द्विन	द्विन	द्विन	
२५	खुलाको परेरे	६	ग्रामटी	मर्मत	१	१	३	२००	४००	रामापानी लाकोरीडाढा	५	१	२	२	द्विन	द्विन	द्विन	द्विन	द्विन	द्विन	
२६	चिमापानी खा.पा.यो.	६	ग्रामटी	पि.न.निर्माण	१	१	२	६००	२००	पारेहाङ्ग टोपाडा	२	२	१	१	द्विन	द्विन	द्विन	द्विन	द्विन	द्विन	
२७	द्यापानी मूल सरकाण	६	मूल रस्ता	पि.न.निर्माण	१	१	३	१००	१००	उरापानी	६	५	१	१	द्विन	द्विन	द्विन	द्विन	द्विन	द्विन	
२८	लेडेखोला ३	५	ग्रामटी	पि.न.निर्माण	१	१	२	५००	५००	लेडेखोला	७	७	३	३	द्विन	द्विन	द्विन	द्विन	द्विन	द्विन	
२९	जलजले खा.पा.यो.	५	ग्रामटी	नवा	१	१	४	२०	६००	देउराली धारापानी राम्बे घम्की पारेहे	१०३	१६	४७	४४	द्विन	द्विन	द्विन	द्विन	द्विन	द्विन	
३०	जलजले खोला खा.पा.यो.	५	ग्रामटी	पि.न.निर्माण	१	१	५	५००	५००	लेडेखोला	१०	१	२	७	द्विन	द्विन	द्विन	द्विन	द्विन	द्विन	
३१	पारेहाङ्ग खा.पा.यो.	५	ग्रामटी	पि.न.निर्माण	१	१	३	१००	१००	लेडेखोला भम्पे	६	६	१	१	द्विन	द्विन	द्विन	द्विन	द्विन	द्विन	
३२	लेडेखोला १	५	ग्रामटी	पि.न.नि�र्माण	१	१	४	१३०	१५०	लेडेखोला	१२	१२	१२	१२	द्विन	द्विन	द्विन	द्विन	द्विन	द्विन	
३३	लेडेखोला २	५	ग्रामटी	पि.न.निर्माण	१	१	२	२०	२०	लेडेखोला	४	४	१	१	द्विन	द्विन	द्विन	द्विन	द्विन	द्विन	
३४	चिमापानी खा.पा.यो.	५	ग्रामटी	पि.न.नि�र्माण	१	१	३	१००	१००	देउराली गोवास देउराली	४०	१५	७	१८	द्विन	द्विन	द्विन	द्विन	द्विन	द्विन	
३५	मूल खोला खा.पा.यो.	५	ग्रामटी	पि.न.नि�र्माण	१	१	३	१००	१००	काम्पेम	७	३	१८	१८	द्विन	द्विन	द्विन	द्विन	द्विन	द्विन	
३६	मूल खोला खा.पा.यो.	५	ग्रामटी	मर्मत	१	१	२	२५	२५	उरापानी	२५	४०	१९	१८	द्विन	द्विन	द्विन	द्विन	द्विन	द्विन	
३७	जिल्लापानी खा.पा.यो.	५	ग्रामटी	नवा	१	१	२	२५०	२५०	उरापानी गोमारी गोकेग	१५	२५	१६	१६	द्विन	द्विन	द्विन	द्विन	द्विन	द्विन	
३८	जलजले खा.पा.यो.	५	ग्रामटी	मर्मत	१	१	२	२५०	२५०	गमारी	६०	१६	१६	१६	द्विन	द्विन	द्विन	द्विन	द्विन	द्विन	
३९	जलजले खोला खा.पा.यो.	५	ग्रामटी	पि.न.निर्माण	१	१	२	१५०	१५०	रिचर्ज	१६	१६	१६	१६	द्विन	द्विन	द्विन	द्विन	द्विन	द्विन	
४०	जलजले खोला खा.पा.यो.	५	ग्रामटी	पि.न.निर्माण	१	१	२	१५०	१५०	रिचर्ज	१६	१६	१६	१६	द्विन	द्विन	द्विन	द्विन	द्विन	द्विन	
४१	जलजले खोला खा.पा.यो.	५	ग्रामटी	पि.न.नि�र्माण	१	१	२	१५०	१५०	रिचर्ज	१६	१६	१६	१६	द्विन	द्विन	द्विन	द्विन	द्विन	द्विन	
४२	जलजले खोला खा.पा.यो.	५	ग्रामटी	पि.न.निर्माण	१	१	२	१५०	१५०	रिचर्ज	१६	१६	१६	१६	द्विन	द्विन	द्विन	द्विन	द्विन	द्विन	
४३	जलजले खोला खा.पा.यो.	५	ग्रामटी	पि.न.निर्माण	१	१	२	१५०	१५०	रिचर्ज	१६	१६	१६	१६	द्विन	द्विन	द्विन	द्विन	द्विन	द्विन	
४४	जलजले खोला खा.पा.यो.	५	ग्रामटी	पि.न.निर्माण	१	१	२	१५०	१५०	रिचर्ज	१६	१६	१६	१६	द्विन	द्विन	द्विन	द्विन	द्विन	द्विन	
४५	जलजले खोला खा.पा.यो.	५	ग्रामटी	पि.न.निर्माण	१	१	२	१५०	१५०	रिचर्ज	१६	१६	१६	१६	द्विन	द्विन	द्विन	द्विन	द्विन	द्विन	
४६	जलजले खोला खा.पा.यो.	५	ग्रामटी	पि.न.निर्माण	१	१	२	१५०	१५०	रिचर्ज	१६	१६	१६	१६	द्विन	द्विन	द्विन	द्विन	द्विन	द्विन	
४७	जलजले खोला खा.पा.यो.	५	ग्रामटी	पि.न.निर्माण	१	१	२	१५०	१५०	रिचर्ज	१६	१६	१६	१६	द्विन	द्विन	द्विन	द्विन	द्विन	द्विन	
४८	जलजले खोला खा.पा.यो.	५	ग्रामटी	पि.न.निर्माण	१	१	२	१५०	१५०	रिचर्ज	१६	१६	१६	१६	द्विन	द्विन	द्विन	द्विन	द्विन	द्विन	
४९	जलजल																				

अनुसूची १२ : प्रस्तावित वातावरणीय संरक्षण तथा प्रकोप खतरा न्यूनीकरणका उपायहरु तथा अन्य यनेजनाहरु

प्राथमिकता	योजनाको नाम	योजनाको प्रकार	योजनाको कोड	लाभान्वित बडा नं.	लाभान्वित घरधुरी तथा संस्था	सञ्चालन गरिने क्रियाकलापहरू
१	महिला जागरण आमा समूह भवनमा सार्वजनिक सौचालय निर्माण	संस्थागत सरसफाई	390022PW020	७	६५	शौचालय निर्माण
२	उपल्लो खुइकेटारी र खहरे आमा समूह भवनमा सार्वजनिक सौचालय निर्माण	संस्थागत सरसफाई	390022PW032	१	३८	शौचालय निर्माण
३	अवरपानी आमा समूह भवनमा र नैखुमा सार्वजनिक सौचालय निर्माण	संस्थागत सरसफाई	390022PW018	५	१२४	शौचालय निर्माण
४	फेरिखालाको उल्लो धूर्नी र फेरिखोला तल्लो बजारमा सार्वजनिक सौचालय निर्माण	संस्थागत सरसफाई	390022PW07	२	२००	शौचालय निर्माण
५	देउराली आमा समूह भवनमा सार्वजनिक सौचालय निर्माण	संस्थागत सरसफाई	390022PW011	३	१०३	शौचालय निर्माण
६	रामकोट सामुदायिक(साकुरा ब्लव) सार्वजनिक सौचालय निर्माण	संस्थागत सरसफाई		८	११२	शौचालय निर्माण
७	सर्कारी बजार सार्वजनिक सौचालय निर्माण	संस्थागत सरसफाई	390022PW01	९	१६१	शौचालय निर्माण
१	चापेखोला,नैखुसिरवारी,माथिल्लो कर्माडाडा,मुसावारी पाथेरो मूल संरक्षण योजना	मूल संरक्षण	390022PW015	४	४१	मूल संरक्षण
२	विरुवा, अलैचीबारी,कामीको पाथेरो, धैयाबारी पाथेरो मूल संरक्षण योजना	मूल संरक्षण	390022PW032	१	३८	मूल संरक्षण
३	भोखारा,ठुलो पाथेरो, तुरतरे, ओखले, बडारे,दुङ्गामाडे पाथेरो मूल संरक्षण योजना	मूल संरक्षण	390022PW018	५	१२४	मूल संरक्षण
४	मुखिया, विरुवा दमार्दाको, बाहनको क्वा, मूल संरक्षण योजना	मूल संरक्षण	390022PW07	२	२००	मूल संरक्षण
५	तल्ला पाथेरो देउराली केराबारी फाकियात मूल संरक्षण योजना	मूल संरक्षण	390022PW011	३	१०३	मूल संरक्षण
६	सालिमे,तया क्वा,लामाको क्वा,दुर्दो सिमेन्टे क्वा मूल संरक्षण योजना	मूल संरक्षण		६	१०६	मूल संरक्षण
७	विरोटा,धरादीपाखा,साहने,बाटोटयाइकी क्वा मूल संरक्षण योजना	मूल संरक्षण		८	११२	मूल संरक्षण
८	गुधुर्म मुहान,लौस्वारा (ख) खोप्रेको पाथेरो, सन्तुद्धारा पाथेरो मूल संरक्षण योजना	मूल संरक्षण	390022PW01	९	१६१	मूल संरक्षण
९	आलुस्वारा पुनरभरण पोखरी निर्माण	पुनर भरण पोखरी निर्माण	390022PW020	७	६५	पुनर भरण पोखरी निर्माण
१०	प्रारो खोरिया पुनरभरण पोखरी निर्माण	पुनर भरण पोखरी निर्माण	390022PW015	४	४१	पुनर भरण पोखरी निर्माण
११	डाङ्को पोखरी, अलैचीबारी पुनरभरण पोखरी निर्माण	पुनर भरण पोखरी निर्माण	390022PW032	१	३८	पुनर भरण पोखरी निर्माण
१२	चूद्धोर र नैखुमा पोखरी पुनरभरण पोखरी निर्माण	पुनर भरण पोखरी निर्माण	390022PW018	५	१२४	पुनर भरण पोखरी निर्माण
१३	काउले, मिरुडाडा पुनरभरण पोखरी निर्माण	पुनर भरण पोखरी निर्माण	390022PW07	२	२००	पुनर भरण पोखरी निर्माण
१४	माने पोखरी पुनरभरण पोखरी निर्माण	पुनर भरण पोखरी निर्माण	390022PW011	३	१०३	पुनर भरण पोखरी निर्माण
१५	गुधुर्म पुनरभरण पोखरी निर्माण	पुनर भरण पोखरी निर्माण	390022PW01	९	१६१	पुनर भरण पोखरी निर्माण
१६	पहीरखोला(७,८) लामीस्वारा गदलेस्वारो पहिरो नियन्त्रण योजना	पहिरो तथा भल नियन्त्रण	390022PW020	७	६५	पहिरो तथा भल नियन्त्रण
१७	अर्गलेखोला पहिरो नियन्त्रण योजना	पहिरो तथा भल नियन्त्रण	390022PW015	४	४१	पहिरो तथा भल नियन्त्रण
१८	ठाडो खोला गैरीस्वारा, आलेकाछाप पहिरो नियन्त्रण योजना	पहिरो तथा भल नियन्त्रण	390022PW032	१	३८	पहिरो तथा भल नियन्त्रण
१९	क्लुखुरेखोला खा.पा पहिरो नियन्त्रण योजना	पहिरो तथा भल नियन्त्रण	390022PW07	२	२००	पहिरो तथा भल नियन्त्रण
२०	खुद्धिखोला पहिरो नियन्त्रण योजना	पहिरो तथा भल नियन्त्रण	390022PW011	३	१०३	पहिरो तथा भल नियन्त्रण
२१	वनपाला पछार पहिरो नियन्त्रण योजना	पहिरो तथा भल नियन्त्रण	390022PW01	९	१६१	पहिरो तथा भल नियन्त्रण
२२	पहीरखोला(७,८) लामीस्वारा गदलेस्वारो बृक्षारोपण योजना	बृक्षारोपण	390022PW020	७	६५	बृक्षारोपण
२३	अर्गलेखोला बृक्षारोपण योजना	बृक्षारोपण	390022PW015	४	४१	बृक्षारोपण
२४	ठाडो खोला गैरीस्वारा, आलेकाछाप पहिरो बृक्षारोपण योजना	बृक्षारोपण	390022PW032	१	३८	बृक्षारोपण
२५	क्लुखुरेखोला खा.पा पहिरो बृक्षारोपण योजना	बृक्षारोपण	390022PW07	२	२००	बृक्षारोपण
२६	खुद्धिखोला बृक्षारोपण योजना	बृक्षारोपण	390022PW011	३	१०३	बृक्षारोपण
२७	वनपाला पछार बृक्षारोपण योजना	बृक्षारोपण	390022PW01	९	१६१	बृक्षारोपण
२८	सुधारिएको चुल्हो निर्माण मिस्त्री तालिम	अमता विकास	390022PW020	७	६५	अमता विकास तालिम

प्राथमिकता	योजनाको नाम	योजनाको प्रकार	योजनाको कोड	लाभान्वित वडा नं.	लाभान्वित घरधुरी तथा संस्था	सञ्चालन गरिने कियाकलापहरू
२	सुधारिएको चुहो निर्माण मिस्त्री तालिम	अमता विकास	390022PW018	५	१२४	अमता विकास तालिम
३	सुधारिएको चुहो निर्माण मिस्त्री तालिम	अमता विकास		६	१०६	अमता विकास तालिम
४	फोहोर जन्य पदार्थको पुनः प्रयोग प्राविधिक तालिम	अमता विकास	390022PW020	गा.वि.स. स्तर	पुरे गा.वि.स.	अमता विकास तालिम
५	फोहोर जन्य पदार्थको पुनः प्रयोग प्राविधिक तालिम	अमता विकास	390022PW07	गा.वि.स. स्तर	पुरे गा.वि.स.	अमता विकास तालिम
६	जैविक मल प्रविधी तालिम	अमता विकास	390022PW032	१	३८	अमता विकास तालिम
७	जैविक मल प्रविधी तालिम	अमता विकास	390022PW011	३	१०३	अमता विकास तालिम
८	पूर्ण सरसफाई विद्यालय शिक्षा कार्यक्रम तथा तालिम	अमता विकास	390022PW015	गा.वि.स. स्तर	पुरे गा.वि.स.	अमता विकास तालिम
९	पूर्ण सरसफाई विद्यालय शिक्षा कार्यक्रम तथा तालिम	अमता विकास		गा.वि.स. स्तर	पुरे गा.वि.स.	अमता विकास तालिम